

TA DOKUMENT JE **IZBOR ODZIVOV JAVNOSTI**, KI NASLAVLJAJO VARUHA PRAVIC GLEDALCEV IN POSLUŠALCEV, IN JE NAMENJEN ZA OBVEŠČANJE UREDNIKOV OZIROMA UREDNIŠTEV RTV SLOVENIJA TER SEZNANJANJE OBČINSTVA Z OBRAVNAVO NJIHOVIH ODZIVOV. VSEBINE ALI DELOV VSEBIN NI DOVOLJENO UPORABLJATI V NOBENEM DRUGEM KONTEKSTU.

MESEČNO POROČILO O ODZIVIH OBČINSTVA

FEBRUAR 2025

Povzetek odzivov in odgovorov z izbranimi poudarki, mnenja in priporočila, statistika

Objava na spletnem naslovu www.rtv slo.si/varuh: 12. 3. 2025

Končna redakcija: 12. 3. 2025

Pripravile: Marica Uršič Zupan, Katja Karlin Musulin in Mirjana Bijelić

Poudarki v odzivih in odgovorih ter mnenja in priporočila za februar 2025

Februarja je na naslov varuhinje prispelo 188 odzivov, kar je povprečno mesečno število. Tudi 73 odzivov na Televizijo Slovenija je na ravni lanskega mesečnega povprečja.

Pod povprečjem pa je 28 odzivov na Informativni program TV Slovenija (lansko povprečje znaša 41), pa še med temi je bil vsebinsko pomemben samo odziv na Zrcalo tedna, v katerem je gledalka očitala, da je avtor vanj vključil tudi izjavo Netanjahuja. Varuhinja ni ugotovila kršitve ali odmika od programskih standardov ali poklicnih meril.

Dva kritična odziva je tokrat prejel Kulturni in umetniški program, ker ob Prešernovem prazniku že vrsto let ni ponovil filma in nadaljevanke o Prešernu. Sicer pa je prejel tudi dve pohvali, za oddaji Ah, ta leta! in Kdo se boji slovenščine - Dijaški film.

Neobičajno veliko odzivov je prejel Razvedrilni program. Na novo oddajo Japajade šov se je odzvalo 21 gledalk in gledalcev (15 februarja, šest marca): najprej s pritožbami in kritikami na slabo pripravljeno oddajo, neprimerne skladbe in slabo govorno kulturo voditeljev; po drugi oddaji, ki je bila precej boljša od prve, pa s pohvalami. Na pritožbe je varuhinja pridobila odgovore urednika in odgovornega urednika. Po presoji prvih treh oddaj je zapisala, da prva, pilotna oddaja vsebinsko in izvedbeno ni bila na dovolj visoki ravni za javno televizijo, kritično mnenje je zapisala o dveh skladbah in o jeziku »teoretičnega kmeta« Dina, ki ima vlogo dodatnega voditelja. Uredništvu je priporočila skrbno bdenje nad kakovostjo predvajanih skladb in njihovih besedil, izboljšanje jezikovnega izražanja Dina in nadaljevanje jezikovnega izobraževanja obeh voditeljev. Uredništvo je na priporočila že podalo odzivno poročilo.

Drugi dve novi oddaji, ki sta na TV Slovenija zaživi februarja, Besedolov in TV klinika z Davidom Zupančičem, sta prejeli samo dve drobni opazki na jezikovno izražanje voditeljice in na studijsko podobo.

Četrta februarska novost, prenovljena podoba studia 3, je prejela štiri odzive. Eden je bil pozitiven, trije pa kritični do (pre)velike mize in prenasičenosti z vizualnimi elementi.

Športni program je prejel samo štiri manjše odzive, med njimi pohvalo voditeljici Špeli Močnik Paradiž za vodenje oddaje Zima je zakon, TV Maribor pohvalo za oddajo Dober večer (skupaj s pohvalo voditelju Edvardu Žitniku za oddajo Intervju).

V začetku februarja, ko še ni bilo na sporedu novih oddaj, je prejela TV Slovenija še dve kritiki zaradi prevelikega števila ponovitev.

Na Radio Slovenija se je nanašalo 12 odzivov, vendar med njimi razen pohvale ustvarjalcem oddaje Čestitke in pozdravi na Prvem ni bilo niti enega vsebinsko tehtnega.

Nadpovprečno veliko in veliko tehtnih pa je bilo februarja odzivov na MMC. Poleg običajnih vprašanj piscev in bralcev komentarjev na spletni strani rtslo.si (teh je bilo 22), je varuhinja prejela kar 27 odzivov na novinarske vsebine. V nekaterih so bralci opozorili na manjše napake v besedilih in pri podpisovanju fotografij, kar nekaj pa je bilo tudi opozoril na večje napake in kršitve.

Med njimi velja izpostaviti prispevek o dnevu nutelle, ki je govoril o izdelku točno določene blagovne znamke, kar je za novinarski prispevek nesprejemljivo. Varuhinja je zato ugotovila kršitve programskih standardov in poklicnih meril, uredništvo pa je prispevek nato umaknilo.

Druga, manjša napaka v Uredništvu za nove medije se je zgodila pri nalaganju fotografij k besedilu, zaradi katere se je kot prikazna (naslovna) fotografija namesto sodobnega avtomobila pojavila fotografija sto let starega vozila. Odmik od programskih standardov je varuhinja ugotovila tudi pri intervjuju o Gazi in Palestincih, v katerem je avtor v podpisu pod fotografijo označil teroristični napad Hamasa na Izrael oktobra 2023 »le« kot »vdor palestinskih oboroženih skupin na jug Izraela«. Ni pa ugotovila kršitve programskih standardov in poklicnih meril pri vprašanju, v katerem je avtor zapisal besedo genocid, četudi ta pravno še ni potrjen.

Prav tako varuhinja ni pritrdila nobeni od pritožb bralca, ki je dvakrat menil, da MMC posveča premalo pozornosti slovenskemu klubskemu nogometu.

Tudi februarja so bralci spletne strani in gledalci televizije opazili več jezikovnih napak in zdrsov, med njimi neprimeren pogovorni jezik v razvedrilnih oddajah, pritožba poslušalke o napačni rabi dvojine v športnih poročilih v Dogodkih in odmevih na Prvem pa se je izkazala za neutemeljeno.

Gledalca TV SLO 1 je zmotilo, da je še vedno na sporedu TV-prodaja, čeprav je vodstvo televizije napovedalo, da jo bo ukinilo. To je res storilo na TV SLO 2, na TV SLO 1 pa jo je le zmanjšalo.

Gledalec Tarče je opozoril, da je bila ena od februarskih oddaj brez podnapisov za gluhe in naglušne. Kot je pojasnila vodja službe za podnaslavljanje na MMC-ju, je šlo za enkratno napako v delovanju samodejnega razpoznavalnika govora.

V februarjem poročilu je tudi odzivno poročilo Informativnega programa TV Slovenija na decembrsko priporočilo varuhinje o skrbnejši pripravi zemljevidov Krima in Ukrajine in odzivno poročilo Službe za podnaslavljanje v MMC-ju o odpravi sistemske napake, ki je povzročila, da je v januarju ostala ena oddaja Ljudje in zemlja brez podnapisov za gluhe in naglušne.

Kazalo vsebine

TELEVIZIJA SLOVENIJA.....	5
I. INFORMATIVNI PROGRAM.....	5
Zrcalo tedna, 23. 2.: »Vpričo enostranskega prikazovanja trpljenja /.../ se počutim zlorabljen s strani nacionalne televizije«.....	5
Odzivno poročilo Informativnega programa TV Slovenija.....	6
Pohvala Manici J. Ambrožič za pogovor s predsednikom vlade v Odmevih, 20. 2.	7
Mnenji.....	7
II. KULTURNI IN UMETNIŠKI PROGRAM	8
(Ne)predvajanje Prešernovih vsebin na slovenski kulturni praznik	8
Pohvali	8
III. RAZVEDRILNI PROGRAM	10
Odzivi na novo razvedrilno oddajo Japajade šov.....	10
Pobuda uredništvu Jokerja: »Opis tekmovalca naj se zadrži na ekranu dlje«	16
IV. ŠPORTNI PROGRAM	16
Pohvala voditeljici oddaje Zima je zakon Špeli Močnik Paradiž.....	16
V. TV MARIBOR	17
Pohvala in zahvala za oddajo Dober večer	17
VI. SPLOŠNO.....	17
Zakaj zamuda pri predvajanju filma Jezdeca?	17
O regionalnih TV-programih v shemah operaterjev.....	17
Prenova studia 3	18
Pohvala oddajama Intervju in Dober večer ter voditeljema.....	19
Mnenji: Preveč ponovitev	20
Kritika: »Razočaranje nad kakovostjo nekaterih oddaj v vašem programu«	20
RADIO SLOVENIJA	21
I. RADIO PRVI	21
Pohvala ustvarjalcem oddaje Čestitke in pozdravi	21
MMC.....	21
I. NOVINARSKÉ VSEBINE	21
Očitki o kršenju načel resničnosti, nepristranskosti in celovitosti informacij	21
»Prikrit oglas«	24
Namesto fotografije novega avtomobila fotografija 100 let starega vozila	26
»Očitno je možno vgraditi viden posnetek z drugih omrežij brez potrjevanja zunanjih piškotov in vtičnikov«.....	26
»Zakaj tako poniževalen odnos do slovenskega klubskega nogometa?«	27
»Nikjer niti črke o današnjih evropskih preizkušnjah slovenskih nogometnih klubov«	29
Pohvala za natančno podpisovanje fotografij v člankih	30

II.	UPORABNIŠKE VSEBINE.....	30
	RTV SLOVENIJA	30
I.	JEZIKOVNA KULTURA	30
	»Ali novinarji ne ločijo med pojmi ujetnik/talec? ...«	30
	»S temi "redkimi zemljami" izpadete /.../«	33
	»Zadnje čase se namesto dvojine pogosto sliši "za dva najvišja mesta" ...«.....	34
	Pobuda za redno izobraževanje novinarjev in voditeljev	34
	Mnenji: Pogovorni jezik v razvedrilnih oddajah	34
II.	OGLAŠEVANJE	35
	»Napovedano je bilo, da se ukinja, danes ponovno vidim reklamo Biostile«.....	35
III.	TEHNIČNE ZADEVE	35
	Pobuda za daljši čas prikazovanja podpisov govorcev	35
	Mnenje: O napakah v Dnevniku	35
IV.	DOSTOPNOST IN PRILAGOJENI PROGRAM.....	36
	Oddaja Tarča, 27. 2., brez podnapisov	36
	»Predlagam vladi, da zahteva od RTV SLO, da nabavi UI generator podnapisov v živo«	36
	Odzivno poročilo Oddelka za podnaslavljanje za gluhe in naglušne v MMC-ju.....	37
	STATISTIKA	38

TELEVIZIJA SLOVENIJA

I. INFORMATIVNI PROGRAM

Zrcalo tedna, 23. 2.: »Vpričo enostranskega prikazovanja trpljenja /.../ se počutim zlorabljena s strani nacionalne televizije«

Gledalka **M. M.** se je odzvala na oddajo [Zrcalo tedna, 23. februarja](#):

»Želim vam izraziti svoje globoko razočaranje nad današnjim Zrcalom tedna (op. a.: 23. 2. 2025). Vpričo enostranskega prikazovanja trpljenja ob izmenjevanju izraelskih in palestinskih talcev, ob flagrantnemu dopuščanju nastopanja zločinca Netanjahuja na nacionalni televiziji, ob seveda hkratnemu hladnokrvnemu ignoriranju prekinitve izpustitve palestinskih talcev s strani Izraela, se počutim zlorabljena s strani nacionalne televizije. Prosim vas za pomoč.«

Urednica Uredništva zunanjepolitičnih oddaj TV Slovenija **Marta Razboršek**

Zrcalo tedna je komentirana oddaja zunanjepolitičnega uredništva. Avtor izbere posnetke in izjave minulega tedna, ki jih nato poveže v smiselno celoto. Izjave izraelskega premierja Benjamina Netanjahuja na temo Gaze in talcev so vsekakor relevantne, zato jih objavljamo ne le v Zrcalu tedna, ampak tudi v dnevnoinformativnih oddajah. Izjav in dejstev ne objavljamo zaradi vsečnosti, ampak zato, ker prikazujejo potek dogodkov in imajo vpliv tudi na prihodnost.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Pregledala sme oddajo Zrcalo tedna, v delu o Izraelu je komentator med drugim dejal: »/.../ Kljub propagandni vojni obeh strani premirje še drži, Hamas naj bi izpustil 33 talcev, Izrael več kot 1900 palestinskih zapornikov, a za vrnitev vseh talcev Hamas še vedno zahteva popoln umik izraelskih sil iz palestinske enklave. Kljub premirju se zdi vojna vse prej kot končana.«

To je v nasprotju z vašo navedbo »seveda hkratnemu hladnokrvnemu ignoriranju prekinitve izpustitve palestinskih talcev s strani Izraela«, za katero pa niste navedli, ali je ta prekinitve veljala v tednu pred to oddajo. Če vaša navedba drži, je trditev novinarja napačna. A v tem primeru vas prosim, da jo utemeljite z navedbo kakšnega vira oziroma da me o tem podrobneje seznanite.

Glede vključitve izraelskega premierja Netanjahuja, pa je utemeljitev urednice »Izjav in dejstev ne objavljamo zaradi vsečnosti, ampak zato, ker prikazujejo potek dogodkov in imajo vpliv tudi na prihodnost« primerna. RTV Slovenija ni politični ali moralni akter, temveč javni medij, ki mora poročati objektivno, verodostojno, nepristransko in o vsem, kar je pomembno za vsestransko in celovito obveščenost javnosti. Prikrivanje ali izločanje določenih izjav oseb, ki imajo pomemben vpliv na dogajanje v svoji državi, širši regiji in svetu, pomeni kršenje teh načel, četudi gre za osebe, ki počnejo strahovite ali zločinske stvari.

RTV Slovenija mora namreč spoštovati Zakon o RTV Slovenija in Poklicna merila in načela novinarske etike v programih RTV Slovenija.

Zakon o RTV Slovenija v 4. členu med drugim pravi:

(1) V programih iz prvega odstavka prejšnjega člena RTV Slovenija zlasti:

- zagotavlja verodostojne in nepristranske informativne oddaje, s katerimi celovito obvešča o političnem dogajanju doma in v zamejstvu, o pomembnih dogodkih v preostalih evropskih državah, zlasti članicah Evropske unije, in o pomembnih svetovnih temah tako, da posredovane vsebine omogočajo objektivno javno obveščeno državljanov Republike Slovenije /.../

Poklicna merila pa od programskih ustvarjalcev terjajo, da spoštujejo točke:

1.1 Natančnost

Sporočilo mora ustrezati dejstvom in ne sme biti zavajajoče ali neresnično. /.../

1.2 Nepristranskost

Nepristranskost je temeljna vrednota v vseh programih RTV Slovenija, ki ji je kot javnemu zavodu zaupano poslanstvo objektivnega obveščanja javnosti. Sporočilo ne sme zavajati poslušalcev in gledalcev.

Poročanje mora biti čustveno neopredeljeno, hkrati pa naj odseva širino in dobro obveščeno novinarja. Uravnoteženo je treba sporočati ali predstavljati bistvena dejstva in stališča ter ohranjati nepristransko in etično razmerje do vseh oseb, ustanov, tem in dogodkov. /.../

Menim, da TV Slovenija v vseh oddajah, ki predstavljajo dogajanje v Gazi, Izraelu in širši regiji, posreduje gledalcem vse pomembne informacije in se nikakor ne postavlja na stran Netanjahuja.

Odzivno poročilo Informativnega programa TV Slovenija

Gledalec **G. K.** se je decembra kar dvakrat pritožil: naprej, ker so v prispevku v Prvem dnevniku, 2. 12. 2024, objavili pomanjkljiv zemljevid Ukrajine – za napako so se v uredništvu opravičili, in nato še, ker naj bi bil, po besedah gledalca, polotok Krim v Dnevniku, 18. 12. 2024, obarvan z enako barvo kot Rusija. V Uredništvu zunanjepolitičnih oddaj TV so gledalcu odgovorili, da menijo, da je zemljevid razumljiv, saj je Krim označen z vmesno barvo, s čimer so prikazali tudi politična razmerja med Rusko federacijo in Ukrajino. Varuhinja je v odgovoru z mnenjem napisala, **da iz objavljenega zemljevida ni razvidno, da je Krim mednarodno-pravno še vedno del Ukrajine.** »Glavni razlog za to je črta med Ukrajino in Krimom, ki je povsem enaka kot črta med Rusijo in Krimom, skupaj z vmesno barvo pa takšen zemljevid dopušča možnost, da gledalke in gledalci s povsem enako verjetnostjo Krim pripišejo Ukrajini ali Rusiji.« **Uredništvu Informativnega programa TV Slovenija je zato priporočila, da pri pripravi zemljevida Krima in drugih zasedenih delov Ukrajine te pripravlja še posebej skrbno: v vseh primerih, ko bi občinstvo lahko zemljevid razumelo na več načinov, pa s spremljajočo razlago ali kontekstom, da bo gledalkam in gledalcem vedno nedvoumno jasno, kakšno je uradno mednarodno-pravno stanje določenih ozemelj in kakšno dejansko stanje glede izvajanja nadzora teh ozemelj ali drugih konkretnih dejanj na terenu.** Odziv gledalca na Dnevnik, 18. 12. 2024, odgovor urednice Uredništva zunanjepolitičnih oddaj in odgovor varuhinje z mnenjem in priporočilom so objavljeni v [mesečnem poročilu za december](#) (str. 6).

ODZIVNO POROČILO urednice Uredništva zunanjepolitičnih oddaj TV Slovenija Marte Razboršek na priporočilo varuhinje

Spoštovana varuhinja, vaše priporočilo skušamo vsekakor upoštevati. Vsi so zato zelo pazljivi in preverjajo v grafiki pripravljene zemljevide, saj očitno predloge Krima več ne pripisujejo Ukrajini. V najboljšem primeru ga kot sporno območje, ki si ga lastita dve državi. Glede na zadnje izjave nove ameriške administracije, ki želi s pogajanjem poseči v spor, pa se nam zelo verjetno obetajo novi zemljevidi.

ODZIVNO POROČILO odgovorne urednice Informativnega programa TV Slovenija Polone Fijavž na priporočilo varuhinje

Dodajam, da smo po opozorilih gledalcev opravili vrsto pogovorov in vzpostavili dodatne mehanizme, da se napake ne bi več ponovile. Kot je zapisala urednica zunanjepolitične redakcije, smo grafike pazljivo preverjali že prej, zavedanje o občutljivosti tematike je v zunanjepolitični redakciji izjemno visoko in vseprisotno. Prepričana sem, da se napake z dodatnimi varnostnimi mehanizmi ne bi smele ponoviti.

Pohvala Manici J. Ambrožič za [pogovor s predsednikom vlade v Odmevih, 20. 2.](#)

»Moram pohvaliti Manico J. Ambrožič, kako je profesionalno izpeljala pogovor z dr. Robertom Golobom v Odmevih. /.../« (J. Ž.)

Mnenji

O oddaji [Politično s Tanjo Gobec, 2. 2.](#)

»Oddaja: Politično s Tanjo Gobec, 2. februar 2025, TV SLO 1, 19:10 (v bistvu 19:15). Ko že pomisliš, da nižje ne gre, RTV dokaže nasprotno. Medtem ko državne agencije izdajajo fantomske razpise, ko še vedno ne vemo, kam bomo vtaknili Litijsko 51, računalnike kupujemo zato, da jih lahko skladiščimo, preiskovalna komisija deluje v neskladju z zakonodajo ..., vi pripravite oddajo o ruskih vohunih. In kaj je tukaj političnega? Nič. Le lažnivi neplačan PR. /.../« (A. D.)

O informativnem programu TV Slovenija

»TV Slovenija vse manj opravlja nalogo javnega medija, ki mora obveščati državljane in biti pes čuvaj oblasti. Nekaj primerov: sinoči, 17. 2., Odmevi: voditeljica je ministrico Tanjo Fajon spraševala zelo v rokavicah. A to bi še šlo. Bolj me moti, da o nekaterih rečeh TV SLO sploh ne poroča ali ne poroča dovolj jasno. Sedaj se bo podražilo zdravstveno zavarovanje. Nikjer na TV SLO nisem zasledil, da bi predvajali izjave pristojnih izpred enega leta, da bodo ukinili prostovoljno zdravstveno zavarovanje zato, da ne bodo zavarovalnice bogatele na račun revnih. Zavarovanja niso ukinili, ampak spremenili v obvezno in zdaj se bo kljub temu podražilo. Javna TV, ki služi državljanom, bi morala o tem poročati, pa je ponižno tiho. Tiho je tudi o protestih upokojujencev, glasno pa poroča o protestih v Srbiji in o protestu Jenulla. To ni javna TV!« (R. S.)

II. KULTURNI IN UMETNIŠKI PROGRAM

(Ne)predvajanje Prešernovih vsebin na slovenski kulturni praznik

Dva gledalca sta vprašala, zakaj na TV Slovenija na kulturni praznik, 8. februar, ne predvajajo filma Pesnikov portret z dvojnikom in TV-serije Prešeren. Navajamo odziva:

»Imam eno vprašanje. Namreč že nekaj let spremljam RTV-programe predvsem okoli Prešernovih dni in nikoli ne predvajate filma Pesnikov portret z dvojnikom in TV-serije Prešeren. Bi lahko predvajali omenjene Prešernove vsebine?« (V. S. D.)

»Mineva dvajset let, odkar smo si lahko pogledali nadaljevanko o Prešernu na RTV Slovenija. A ni malo /.../, da si moji, naši šolarji te nadaljevanke, po kateri je menda bil posnet tudi film, v dvajsetih letih, ob vseh neštetih ponovitvah nadaljevanek in filmov, tudi slovenskih, tega na moremo pogledati? Ali obstaja za to kakšen tehten razlog razen izvedba digitalizacije?« (M. S.)

Urednik Uredništva igranih oddaj TV Slovenija Jani Virk

Od nastanka smo že večkrat predvajali tako nadaljevanko kot tudi film o Prešernu. Ker se gledalci slovenske televizije pogosto upravičeno pritožujejo, da na ekranih TVS prevečkrat ponavljamo stare zadeve, poskušamo zadnja leta gledalce razveseliti s premierami slovenskih filmov ali dokumentarcev, vezanih na slovensko kulturo. Seveda pa to ne pomeni, da v prihodnje ne bomo več ponavljali filma ali nadaljevanke o Prešernu, ne bosta pa na sporedu vsako leto.

ODGOVOR VARUHINJE

Urednik žal ni odgovoril, kdaj sta bila nadaljevanka in film zadnjič predvajana na TV Slovenija, film je bil posnet leta 2002. Če bo želja po ponovnem predvajanju več, vam načrtovalci programa lažje prisluhnejo. Varuhinja v zadnjih treh letih želje, podobne vaši, nisem prejela.

Pohvali

Oddaji [Kdo se boji slovenščine: Dijaški film, 1. in 2. del](#)

»Pretekla dva ponedeljka (10. in 17. februarja) je bila na 1. programu TV Slovenija na sporedu oddaja [Kdo se boji slovenščine - Dijaški film](#), posvečena ustvarjalnosti mladih na področju produkcije kratkih filmov, narejenih po literarnih predlogah. Oddaji je pripravila Maja Pavlin, ki smo se ji že zahvalili, saj je opravila izjemno delo, zdaj bi rada izrazila to mnenje tudi vam. Oddajo so spremljali učenci in dijaki v osnovnih in srednjih šolah, učitelji in starši, saj je filmska ustvarjalnost nekaj, kar generacije mladih zelo pritegne. Oddaja je prikazala pripravo filmov, celotno produkcijo, ki se dogaja v okviru državnega tekmovanja Slovenščina ima dolg jezik, Književnost na filmu, že dobrih 12 let. Vendar ni šlo za navedbo statističnih podatkov, ampak sta bili oddaji posvečeni vsebini, produkciji, ustvarjalnem procesu in posebej temam, ki resnično zanimajo mlade. Kljub temu, da gre za šolsko tekmovanje, le to presega šolske okvire s spodbujanjem ustvarjalnosti. Bili smo navdušeni nad poglobljeno predstavitvijo, saj je gospa Pavlin videla in odlično prikazala stvari, ki jih tudi organizatorji tekmovanja v vseh letih izvedbe

tekmovanja nismo. Prva oddaja je bila posvečena produkciji, druga pa sodelovanju mladih ustvarjalcev, tekmovalcev, z avtorji književnih besedil, kar je bil še en presežek. Težko je povedati, koliko sta predvajani oddaji pomenili vsem nam, ki že leta prostovoljno pripravljamo tekmovanje in podpiramo ustvarjalnost mladih. Zelo smo veseli, da je v programu RTV prostor za to. Kdo pa bo seveda delal tako krasne stvari, opazil ustvarjalnost, presežke ..., če ne nacionalna televizija. To ogromno pomeni mladim ustvarjalcem, tako poglobljena in ustvarjalno pripravljena oddaja pa je odličen zgled drugim, za pohvalit se z njo v okviru RTV in v mednarodnem prostoru.« (M. N., Tekmovanje Slovenščina ima dolg jezik, Književnost na filmu)

Urednica Uredništva izobraževalnih oddaj TV Slovenija Katja Stamboldžioski

Najlepša hvala za poslano pohvalo, zelo smo je veseli, saj res želimo doseči tudi mlajše občinstvo in menim, da sta filma lahko dober učni pripomoček ter navdih za mlajše.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Zahvaljujem se vam za podrobno utemeljeno pohvalo filmoma. Posredovala sem jo urednici, odgovornemu uredniku ter direktorici TV Slovenija. Odzivi strokovne javnosti so zelo pomembni, saj niso le pohvala konkretni oddaji, temveč tudi opozorilo na vidike, ki segajo onkraj gledanosti in so zato koristna usmeritev uredništvu in vodstvu TV Slovenija pri odločanju o nadaljnjem delu, pa tudi Svetu RTV Slovenija, ko ocenjuje letna poročila in načrte za prihodnost.

Ko je tema oddaj slovenski jezik, je pomen še toliko večji, saj gre za vsebino, ki jo Zakon o RTV Slovenija še posebej varuje, RTV Slovenija pa ima na področju slovenskega jezika izjemno pomembno vlogo. Ker vlada v splošni javnosti do slovenščine po eni strani strah in po drugi strani brezbržnost (tako vsaj zaznavam kot varuhinja), se mi zdi pomembno, da RTV Slovenija o jeziku »govori« na čim več možnih načinov, da doseže čim bolj raznovrstna občinstva.

Gledalka se je odzvala:

»Lepo se vam zahvaljujem za odgovor in vse napisano. Resnično je RTV Slovenija v prvi vrsti in vodilna na področju predstavljanja standardov odličnega javnega govora in javne rabe v slovenščini, pravzaprav je njena vloga v sodobnem času na tem področju vedno pomembnejša.«

Oddaji Ah, ta leta!

»Že dalj časa spremljam oddajo Ah, ta leta!, ki je na sporedu ob sobotah popoldan. Všeč mi je, da je oddaja dobila daljšo obliko in da čedalje pogosteje v njej gostijo tudi pripadnike mlajše generacije ter poudarjajo pomen medgeneracijskega sodelovanja. Rad spremljam tudi digitalne vsebine, s katerimi nas tedensko seznanjajo in si z zadovoljstvom ogledam kviz ob koncu oddaje, ki se navadno dotika drugačnih področij, kot jih imajo ostali kvizi na vaši televiziji.

Vidi se, da je oddaja skrbno pripravljena, da lahko izvemo veliko zanimivih in poučnih stvari o različnih temah, hkrati pa obe voditeljici na sproščen način podajata informacije in tudi vodita pogovore. Predajam torej pohvale celotni ustvarjalni ekipi in želim še veliko kvalitetnih vsebin.«

(B. M.)

III. RAZVEDRILNI PROGRAM

Odzivi na novo razvedrilno oddajo Japajade šov

V petek, 21. februarja, ob 20. uri, je bila na TV Slovenija na sporedu nova razvedrilna oddaja [Japajade šov](#). Varuhinja je med 21. in 28. februarjem prejela 15 odzivov na oddajo, večina se je odzvala na [prvo](#), nekaj pa tudi na [drugo oddajo](#), ki je sledila 28. februarja. Šest odzivov je prejela še v začetku marca, zaradi celovitosti tudi te obravnavamo v februarškem poročilu. Skupaj je na oddajo Japajade šov prišlo 21 odzivov, od tega šest pritožb, sedem kritik in osem pohval. Navajamo primere odzivov, odgovore uredništva oddaje, odgovornega urednika Razvedrilnega programa TV Slovenija, odgovor varuhinje z mnenjem in priporočilom in odzivno poročilo uredništva.

»Oddaja z naslovom Japajade je bila porazna, izbor glasbe slab ("v senci hladni udaril po ta zadnji"), podcenjujoča do zahtevnejših gledalcev, zastarela, dolgočasna scenografija ... daleč od kvalitetne zabavne oddaje. Upam, da oddaja ne odraža trenutne popularne glasbe v Sloveniji. Seveda je potrebno zadovoljiti različne okuse, a ne smemo pozabiti na kvaliteto. V primeru, da imate oddaje posnete že v naprej, bi bilo vredno razmisliti o spremembi ure predvajanja. Uspešno delo vam želim.« (L. J.)

»Naj začnem pri imenu oddaje: "šov" pa res ni najbolj slovenska beseda, niti ni izvirna ali duhovita. Predvidevam, da so bile uredniške smernice, naj bo oddaja zasnovana kot kombinacija narodnozabavne in lahkotne pop glasbe, humorja in sproščenih pogovorov, vse s poudarkom na slovenski kulturi. Kaj pa je nastalo v praksi?

V najavni špici oddaje se zavrtijo plesalke v slovenski narodni noši skupaj z ameriškimi mažoretkami. Kakšno zvezo ima to s slovensko kulturo?

Podtalno oglaševanje arabske letalske družbe je več kot očitno, upam vsaj, da so oglaševanje pošteno plačali. Kostumografija je pod nivojem najosnovnejših estetskih in kulturnih norm. Voditeljica v ceneni, kvazi uniformi stevardese napeljuje na arabsko letalsko družbo, plesalke v spodnjem perilu, kratkih jeans hlačkah plešejo skupaj z glasbeniki v irharicah, to dvoje skupaj pač ni okusno. Pa toliko dobrih modnih oblikovalcev imamo v Sloveniji. Najbolj moteče pa je bilo nerodno, okorno izražanje obeh voditeljev (kdo bo zdej vodu, naslednja oddaja bo dvejsetega marca itd.) Na dolgo sta razpredala o športnem udejstvovanju voditeljice v fusbalu, a je k sreči ugled rešil nogometni trener Slaviša Stojanović, ki je nadaljeval o - nogometu! In to se je kar ponavljalo in ponavljalo.

Slovnica ni moja vrlina, se zavedam, toda toliko slogovnih, skladskih napak, spodrseljajev in neustreznih izrazov je bilo še zame preveč. Seveda, saj vem, uporaba pogovornega jezika naj bi bila del zabavnega formata, vem pa tudi, da je pomembno, da se tudi v tovrstnih oddajah ohranja jezikovna ustreznost, še prav posebej v tistih, ki se predstavljajo kot slovenske in jih spremlja veliko število gledalcev in gledalk.

Aha, pa na koncu še nagradna igra za Naj kmeta, ki ga pošiljate v Afriko, na Zanzibar! Na lepote Slovenije pa kar pozabimo. Vrag naj jih pocitra.« (N. L.)

»Japajade je zelo slaba kopija Planetove oddaje, slaba vsebinsko, grafično, jezikovno, v konceptu. Sem se kar dolgo poklicno ukvarjal s podobnimi stvarmi, zato sem še toliko bolj pozoren na to, kako takšne stvari dela nacionalna TV. Zabavnoglasbena oddaja mora imeti rdečo nit. Ta je imela za rdečo nit samo to, da je bila gospa stevardesa. Namen oddaje ni, da se govori o voditelju, rdeča nit oddaje ne moreta biti voditelja. Če se voditelja ukvarjata sama s sabo več kot 30 % vsebinskega dela oddaje, je oddaja zgrešena. Voditelja se lahko ukvarjata sama s sabo največ 20 % vsebinskega časa. Grafika je za moje pojme čez oddajo izrazito padajoča. Moralo pa bi biti obratno. Jezik je katastrofalen. Nacionalna TV mora gojiti knjižni jezik, tudi v zabavnih oddajah. Četrtrič, koncept oddaje: obetal sem si nove oddaje, ta pa je šla v času nazaj.« (S. K.)

»Ravno gledam prvo oddajo Japajade. Prvi vtis - lajnasto, nizek nivo pesmi. Še bolj pa me muči voditeljica - Lucija, ki pa je preveč svetovljanska in pomembna in sploh in oh, da bi bila samo Lucija, ampak mora biti še Lucy. Tudi priponko s tem imenom je imela na začetku. No, če to spada k eni kakor slovenski oddaji s slovensko glasbo, potem vse čestitke ...« (S. C.)

»Pišem vam glede oddaje Japajade šov. O imenu oddaje ne bom polemizirala, rada bi se dotaknila vsebine. RTV SLO je nacionalna televizija in po mojem prepričanju mora biti na čelu tistih, ki skrbijo za slovenski jezik in slovensko kulturo. Menim, da včerajšnja oddaja Japajade šov tega pričakovanja ni upravičila. Prav je, da nacionalna televizija spodbuja avtorje različnih vrst glasbe, jim omogoči nastope in promocijo, a ključno vodilo morajo biti kakovostna besedila in spoštovanje gledalcev RTV SLO. Včerajšnja oddaja me je spomnila na ceneni šov, ob poslušanju besedila ene izmed nastopajočih skupin, ki je namigoval na precej zasebne situacije med posamezniki in še huje, pijančevanje, sem se zgrozila. Ali RTV SLO podpira zlorabo alkohola, jo med oddajo celo promovira? Ob gledanju oddaje sem se počutila precej ceneno, priznam - pričakovala sem oddajo, ki bo namenjena širšemu krogu gledalcev, z glasbo za različne generacije, kvalitetnimi plesnimi nastopi in humorističnimi vložki, ki bodo zanimivi, nad katerimi se človek tudi zamisli. Žal moja pričakovanja niso bila uresničena.« (M. P.)

»Ravnokar berem Japajade nova oddaja. /.../ Že uvodna muska te sesuje ... kaj šele voditelji, ki so po izgledu in oblekah kot da bi gledal tv leta 1986.« (T. P.)

Uredništvo oddaje Japajade šov

Odgovor gledalki L. J.:

Glasbeni izbor je seveda vedno stvar okusa in diskusije, verjamemo, da boste v oddaji našli tudi kaj po svojem okusu, seveda pa se moramo potruditi, da smo pri izbiri glasbe vedno previdni in odgovorni. Oddaja Japajade šov nagovarja širok krog gledalcev, tega ne skrivamo, in petek zvečer je tradicionalno termin, ki ne ponuja zahtevnejših vsebin. Tudi sami smo mnenja, da je po prvi oddaji še veliko prostora za izboljšave, vaše kritike pa razumemo kot konstruktivne in verjamemo, da ste (bili) z drugo oddajo že veliko bolj zadovoljni, tako kot mi.

Odgovor gledalki N. L.:

Beseda šov je (tudi v Slovarju slovenskega knjižnega jezika) zapisana tako, kot se uporablja v oddaji, to ni nič novega, kaj šele nenavadnega. Prav tako ni nenavadno, da zabavno oddajo vodi

izvajalec glasbe, ki je v tovrstni oddaji v osrednji vlogi. Kot pravilno ugotavljate, je oddaja zasnovana kot kombinacija narodnozabavne in lahkotne pop glasbe, humorja in sproščenih pogovorov, vse s poudarkom na slovenski kulturi, stilu življenja, tudi načinu sprostitve, zabave. Snovalci oddaje se zavedajo, da je potrebno vseskozi paziti na jezik. Dopuščene so pogovorne, slogovno zaznamovane besede, glede tega oddaja Japajade ni nobena izjema, res pa je, da "uide" tudi kakšna slengovska, pri čemer si prizadevamo, da bi bilo takih čim manj. Voditelja imate pred snemanji posebne jezikovne vaje, kar je vredno pohvale in dokazuje, da jima nikakor ni vseeno, kakšna je jezikovna podoba oddaje. Mi smo veseli, da smo spoznali dva nova mlada voditelja in iz izkušenj smo prepričani, da sta dobra izbira in da sta si zaslužila zaupanje. Ekipa oddaje dela po najboljših močeh, to vam lahko zagotovimo, in verjame, da je po prvi, predstavitveni oddaji še veliko prostora za izboljšave. Kot ste lahko videli že minuli petek, je bila prva 'redna' oddaja povsem drugačna in upamo, da vam je všeč. Vemo, da ni moč ugoditi vsem okusom, bomo pa vaše pripombe obravnavali resno, saj jih razumemo kot konstruktivno kritiko.

Odgovor gledalcu **S. K.:**

Hvala za mnenje oziroma kritiko, ki je po večini usmerjena na to, da ni bilo rdeče niti in da je bila pozornost večinoma usmerjena na voditelja oddaje. Tako se morda zdi, saj je bila prva oddaja predstavitvena in spoznavna, v nadaljevanju, že v drugi oddaji, pa je vsebina bila povsem drugačna, struktura oddaje tudi, gotovo ste opazili odlične prispevke s terena, igre v studiu, tekmovanje, novega sodelavca ipd. Verjamemo, da je vse to v skladu z vašimi pričakovanji. Želimo si dobrih oddaj in gledanosti, zato vaš dopis jemljemo resno in nam bo v pomoč pri delu v prihodnje.

Odgovor gledalcu **S. C.:**

Lucija Vrankar je predlagala, da ostane tudi v tej oddaji Lucy, to je njen prepoznavni vzdevek, po katerem jo pozna številno občinstvo, ki ji sledi na družbenih omrežjih. To je enostavno ona in presodili smo, da naj tako ostane, da to ne more biti bistvenega pomena. Prepričani smo, da jo boste vzljubili, saj je brez dvoma zanimiva in simpatična voditeljica. V prvi oddaji smo jo bolje spoznali, zato je bilo več vsebine namenjene njej in sovoditelju, a kot ste že lahko videli, v naslednjih oddajah ne bo več tako, v oddaji bo več vsebine in manj govorjenja. Upamo, da vas bo prepričal tudi izbor katere od pesmi, čeprav vemo, da je vsem okusom težko zadostiti. Na srečo je v oddaji veliko glasbe, ki lahko nagovori čim širšo publiko.

Odgovor gledalki **M. P.:**

Obžalujemo, da vas oddaja ni v ničemer prepričala. Na srečo smo dobili tudi veliko pozitivnih mnenj in pohval, seveda pa tudi številne nasvete, pripombe in vprašanja. Predvsem od ljudi, ki so bili nove oddaje veseli, saj so se po dolgem času počutili nagovorjeni. Glasba v oddaji je seveda lahkotna, nezapletena, tako je bilo tudi mišljeno, kar seveda ne pomeni, da se lahko raven besedil spusti do mere, kakor jo opisujete. Zavedamo se, da je potrebno s preišljenimi uredniškimi odločitvami poseči tudi v ta segment in verjamemo, da je to mogoče, ne da bi ogrozili uspeh oddaje. Nikakor ne podpiramo 'problematičnih' sporočil, spodbujanja k pijančevanju ipd. Če menite, da se nam je to zgodilo, sprejmite opravičilo, temu delu oddaje bomo posvetili več pozornosti. Želimo si, da bi se naši gledalci ob gledanju oddaje počutili

cenjeno in ne ceneno in tudi tu bo potrebno izboljšati vtis z vsako novo oddajo. Okusi so sicer okusi, vendar sprejemamo vaše nelagodje. Prihodnje oddaje bodo vsebinsko bolj dodelane, upamo, da ste to opazili že v drugi oddajo. Še enkrat se vam zahvaljujemo za kritiko.

Odgovor gledalcu T. P.:

Hvala za vaše mnenje, a res se nam zdi, da je uvodna skladba povsem primerna, žanrsko in produkcijsko, za oddajo, kjer se pojavi. Tudi odzivi na uvodno glasbo so bili doslej večinoma spodbudni, vseeno pa razumemo, da vam ni všeč in da na vas deluje slabo. Vašo kritiko na podobo voditelja bomo prenesli ustvarjalcem, ne moremo obljubiti, da se bo stvar v hipu spremenila po vaših pričakovanjih, upamo pa, da vam bo oddaja iz tedna v teden bolj všeč. Ustvarjalci oddaje so k temu zavezani in ne dvomimo, da te naloge ne bi znali izpolniti.

Odgovorni urednik Razvedrilnega programa TV Slovenija Mario Galunič

Najprej bi rad napisal nekaj dejstev, ki bodo pomagala razumeti naše odgovore, prav tako pa pojasnjujejo status oddaje Japajade šov.

Lani smo se odločili, da za petkov večer z javnim razpisom poiščemo zunanjega producenta, ki bo ustvaril studijsko šov oddajo, ki bo zmogla nagovoriti tudi tiste gledalce, ki so v preteklosti tradicionalno spremljali oddaje z narodnozabavno glasbo, oddaje, ki nagovarjajo in promovirajo življenje na podeželju, tudi ljudsko izročilo, navade, način zabave ipd. Za razpis smo se odločili zato, ker na TV SLO trenutno nimamo produkcijskih kapacitet za ustvarjanje še ene tako zahtevne oddaje.

Izbrali smo podjetje Cut production in z njimi podpisali koprodukcijsko pogodbo za snovanje oddaje z naslovom Japajade šov. Koncept oddaje je tak, kot so ga gledalci lahko videli minuli petek (28. 2.) in ne tak, kot je bil predstavljen ob premiernem predvajanju, 21. 2. Lahko se strinjamo, da bi bilo morda bolje, če bi uvodna oddaja obveljala kot interna poskusna, pilotna oddaja, ki bi jo analizirali, popravili in dopolnili. In potem bi objavili prvo iz niza oddaj. Prepričani smo, da v tem primeru ne bi bilo potrebno odgovarjati na mnoga vprašanja iz prispelih pritožb, čeprav nam tovrstni odzivi močno koristijo, saj je za ustvarjalce oddaj hitra povratna informacija vselej dragocena. Morda smo ob premieri upali, da bo imela ekipa kak teden dni časa, da pokaže, kaj zna in da so kategorične sodbe po prvi oddaji preuranjene. Žal je splet okoliščin, predvsem pa nepredstavljivo pomanjkanje časa (pri čemer nosimo svoj del odgovornosti tudi mi na TV SLO) pripeljalo do dejstva, da smo se odločili, da oddajo predvajamo v podobi, kot je nastala. In v tej luči odgovarjamo na pripombe v pismih, ki ste nam jih posredovali.

Po dveh tednih ni dvoma, da so gledalci oddajo tega žanra težko čakali in pričakovali, jo nagradili z izjemno visoko gledanostjo in verjamemo, da bo tako tudi v prihodnje. Naša zaveza pa seveda ostaja, da bo oddaja, čeprav je narejena zunaj TV Slovenija, izpolnjevala naše standarde in poslanstvo. Nikakor se ne moremo strinjati, da je potrebno iz razvedrila povsem izključiti velik(anski) del publike, ki na televiziji pričakuje zabavne vsebine po 'svoji meri', gre za približno 180.000 ljudi. Seveda pa to v nobenem smislu ne pomeni, da smo s tem odvezani skrbi nad vsebino in da se odpovedujemo uredniški presoji, ki mora biti vseskozi aktivno vključena v proces nastanka oddaje.

Vsem gledalcem, ki so se odzvali, se zahvaljujemo, pozorni gledalci, ki jim ni vseeno, nas vseskozi spodbujajo, da smo boljši in s svojim delom nikoli povsem zadovoljni.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM IN PRIPOROČILOM

Urednik oddaje je deloma odgovoril na vaše pomisleke, odgovorni urednik pa, zakaj je bila prva oddaja precej drugačna od druge.

Odgovorni urednik je tudi prevzel del odgovornosti za to, da so predvajali **»pilotno«, poskusno oddajo, za katero bi bilo bolje, da bi jo pregledali samo ustvarjalci in pristojni na TV Slovenija, javno pa predvajali šele drugo oddajo. Oddaja Japajade šov zaseda osrednji večerni čas, vodstvo TV Slovenija jo je napovedalo kot pomembno novost, občinstvo jo je nestrpno pričakovalo, zato je odgovornost, da pride pred gledalke in gledalce povsem dodelana oddaja, še toliko večja. Namesto tega so prejeli vsebinsko zelo skromno »predoddajo«, ki je mnoge razočarala.**

Naslednji oddaji sta bili vsebinsko neprimerno bogatejši. **V drugi in tretji oddaji sta bila vsebinski koncept in struktura oddaje razpoznavna, rdeča nit oddaje nista bila več voditelja, temveč tekmujoča kmeta, s kmetijstvom in podeželjem povezane tekmovalne točke in glasbeni nastopi.** Izboljšal se je tudi izbor glasbe, pri katerem sta v prvi oddaji gledalke in gledalce upravičeno zmotili kar dve besedili o pitju alkohola.

Upravičene so bile tudi pripombe o nerodnem in okornem izražanju voditeljev v prvi oddaji. Voditelji razvedrilnih oddaj sicer lahko uporabljajo bolj sproščen jezik, pri vodenju pogovorov tudi splošni pogovorni jezik, sicer pa so na javni televiziji zavezani v čim večji meri uporabljati knjižni jezik. **V drugi in tretji oddaji sta voditelja govorno kulturo precej izboljšala.**

To pa ne velja za tretjega voditelja. »Teoretični kmet Dino« sicer nastopa v oddaji kot gost in pomočnik voditeljev, dejansko pa kot voditelj, ki pove kar precej besedila. **Glede na vlogo »teoretičnega kmeta«** bi bila pri njem dopustna raba kmečkega žargona ali slenga mladih, tesno povezanih z virtualnim svetom, vendar za izražanje teoretičnega kmeta Dina ne velja ne prvo ne drugo. **Njegova govorna kultura je pod ravno, primerno za javno televizijo.**

Glede jezika velja omeniti še **naslov oddaje.** Seveda se ga bo občinstvo navadilo. **Škoda pa je, da snovalci oddaje niso izkoristili priložnosti, da bi našli zabavnega, vsečnega in hkrati izvirno slovenskega. Pri oddaji z narodnozabavno vsebino bi bil tak naslov še posebej zaželen in pričakovan, ker bi jo tudi vsebinsko dopolnil in nadgradil.**

Na oddajo Japajade šov sem v dveh tednih prejela 21 odzivov, med njimi je bilo šest pritožb, sedem (pretežno kritičnih) mnenj in osem pohval. Po prvi oddaji so prevladovale pritožbe in kritike, kasneje so se pridružile tudi pohvale. Odzivi kažejo, da je občinstvo oddajo pričakovalo, da je bilo predvajanje vsebinsko skromne in tudi v mnogih drugih pogledih šibke prve oddaje precej zgrešeno, druga in tretja oddaja pa sta že bolje odgovorili na upravičena pričakovanja, da imajo tudi razvedrilne oddaje na javni televiziji zgledno vsebinsko zasnovo, izbor glasbe in besedil pesmi, scenografijo, jezikovno kulturo voditeljev in vse ostale sestavine.

Glede na zapisano **uredništvu priporočam, da poskrbi za primerno govorno kulturo pomočnika voditeljev, ki nastopa kot teoretični kmet Dino, in za nadaljevanje jezikovnega izobraževanja obeh voditeljev. Priporočam tudi, da skrbno bdi nad kakovostjo in besedili predvajanih skladb.**

ODZIVNO POROČILO odgovornega urednika Razvedrilnega programa Maria Galuniča na priporočilo varuhinje

Hvala za vse zapisano in poslano, povsem se strinjam z zapisanim, prav tako smo vse te pripombe že takoj po predvajanju poslali ustvarjalcem, ki razumejo odgovornost in 'težo naloge'. Prav zato sem prepričan, da bo vsaka naslednja oddaja boljša, seveda bomo za to skrbeli tudi v uredništvu, saj ima oddaja tudi urednika, ki zastopa 'naše interese'.

Še bolj bomo pozorni na kakovost jezika, seveda z mislijo, da je jezik v tem žanru lahko bolj sproščen kot v resnih oddajah drugih uredništev, a vseeno ne pod ravni, ki se nam še zdi sprejemljiva.

Lik oddaje (Dino) nastopa v vlogi humorista, zato je njegov jezik drugačen od jezika voditeljev. Nismo hoteli, da bi bil tudi on voditelj ali da bi bil tako sprejet v očeh gledalca. O tem smo z ustvarjalci in ekipo govorili pred dnevi. Tudi tradicija sorodnih oddaj je bila taka, da so humoristi, ki niso bili v vlogi 'formalnih' voditeljev, lahko uporabljali bolj pogovorno zvrst jezika (Nataša Tič Ralijan, Desa Muck, Boris Kobal, Jože Robežnik ...), tega jim gledalci niso zamerili in narečje/pogovorni jezik jim je dal več izrazne svobode. Seveda se situacija spremeni, če tak lik prevzame voditeljsko vlogo, v tem primeru mora spremeniti tudi jezik, saj očitno izstopi iz svojega lika. Glede tega bo potrebnega še nekaj truda in najti moramo pot, ki bo sprejemljiva za obe njegovi vlogi. Ni pa to nikoli enostavno in tudi ne zelo hitro. Sicer pa je stand up igralec Dino Kapetanovič talentiran, simpatičen in dobra popestritev študijskemu dogajanju, zato se je vredno potruditi in nadgraditi njegov nastop, brez dvoma to zmore.

Naslov oddaje je bil avtoriziran s strani uredništva, saj smo se strinjali z ustvarjalci, da oddaja potrebuje drugačen in svež naslov, ki bo pritegnil pozornost, ki bo hkrati igriv, lahkoten, privlačen, sproščen, kot je tudi oddaja, ki stoji za njim. Prav tako smo si želeli, da bi bil izviren, daleč stran od generičnih ali opisnih naslovov, ki smo jih navajeni (in naveličani). Morda smo imeli prav, naslov se hitro prime, usede v spomin, prav tako je speven in 'nalezljiv' v uvodni glasbeni točki. Upamo, da je tudi to pritegnilo gledalce, oddaja je namreč uspešno začela svojo televizijsko pot in pritegnila zares veliko število gledalcev in tako v hipu postala ena najbolje gledanih oddaj TV Slovenija.

Pohvale

»Udeležila sem se snemanja prve oddaje Japajade šov. Pohvalila bi predvsem sproščenost voditeljev in njuno dobro energijo. Vidi se, da se zelo dobro razumeta in to se resnično opazi v pristnosti pri vodenju. Na snemanju smo videli, da sta oba ne samo dobrovoljna človeka, temveč tudi zelo prijetna in preprosta. Zato po mojem mnenju več kot ustrezata rdeči niti šova, ki je izbor naj kmeta leta. Na splošno pa bi pohvalila celotno izkušnjo. Vsi delavci so profesionalni, a hkrati prijetni in dostopni nam gledalcem.« (N. P.)

»Na družbenih omrežjih berem negativne kritike vaše nove glasbene oddaje Japajade. Sama pa bi rada pohvalila oddajo, saj je po dolgem času zopet nekaj za nas preproste ljudi. Prva oddaja sicer ni bila brez napak, me je pa razvedrila in nasmejala. Voditelja sta po moje imela malce treme, a verjamem, da bosta v naslednjih oddajah samo še boljša. Glasbeni izvajalci so pa imenitni in pametno izbrani.« (I. K.)

»Želim se zahvaliti za prijetno izkušnjo ob ogledu premierne oddaje Japajade. Kot gledalec sem užival v sproščenem vzdušju, zanimivih nastopih in domiselnih priredbah. Veselim se prihodnjih epizod in vam želim uspešno nadaljevanje. Čestitke celotni ekipi za vrhunsko produkcijo in nepozabno doživetje! Že komaj čakam naslednjo epizodo in upam na še več podobnih oddaj.« (M. V.)

»Moram vas pohvaliti, da je tudi vaš program končno naredil oddajo, ki je zabavna in bo domače izvajalce približala mlajši publiki. Izredno moram pohvaliti oba voditelja. Mlada, nasmejana in energična. Polna elana in želje, da bo oddaja predstavljena vsem, tudi tistim, ki mogoče niso prej poslušali in gledali vaših programov. Energija, ki je med njima, je fantastična. Lepo je končno videti mlade ljudi, ki se poskusijo približati domači glasbi in našim glasbenikom, ki so velikokrat premalo predstavljeni na naših kanalih. Končno so tudi naši otroci prižgali RTV SLO in se spravili pogledat kakšno domačo oddajo. /.../ Kar tako naprej! Vsi se že veselimo novih oddaj.« (I. K.)

»Z velikim veseljem pozdravljam novo petkovo narodnozabavno oddajo Japajade šov, ki je končno našla svoje mesto v slovenskem medijskem prostoru. Kot dolgoletna ljubiteljica te glasbene zvrsti sem že dolgo čakala na oddajo, ki bi na kakovosten in dostojanstven način predstavljala bogato slovensko glasbeno dediščino. Takšna vsebina nam je v preteklosti močno primanjkovala, zato je njen prihod toliko bolj dobrodošel. Posebej pohvalno je, da oddaja združuje tako uveljavljene ansamble kot tudi mlajše izvajalce, s čimer ne le ohranja tradicijo, temveč jo tudi nadgrajuje in približuje novim generacijam. S tem pomembno prispeva k prepoznavnosti narodnozabavne glasbe in njenemu mestu v slovenski kulturi. Verjamem, da bo pripomogla k večjemu zanimanju za slovensko glasbeno ustvarjalnost ter krepitvi narodne identitete. Takšne vsebine so izjemnega pomena, zato si želim, da bi v prihodnje še naprej imela ustrezno podporo in priložnost za razvoj. Se veselim že v naprej novih oddaj.« (I. K.)

Pobuda uredništvu Jokerja: »Opis tekmovalca naj se zadrži na ekranu dlje«

»Rad bi pohvalil kviz Joker, res zanimiv in zabaven kviz. Prosil bi le, da se tekstovni opis tekmovalca zadrži na ekranu dlje, da se ga da normalno prebrati. Javite mi prosim, če se to da urediti, hvala.« (F. G.)

Odgovorni urednik Razvedrilnega programa TV Slovenija Mario Galunič

Poznamo težavo, na žalost smo že poskusili podaljšati trajanje tega dela oddaje, a je grafični del z napisi računalniško sprogramiran in se ga ne da enostavno podaljšati. Bomo naročili novo verzijo programa. Ali pa bomo zmanjšali količino besedila, če to ne bo rešljivo.

IV. ŠPORTNI PROGRAM

Pohvala voditeljici oddaje Zima je zakon Špeli Močnik Paradiž

»Izrekam pohvalo za Špelo Močnik Paradiž, ki povezuje program Zima je zakon. Je odlična, zelo prijetna, sproščena, pogovori, ki jih vodi z gosti, so zelo zanimivi. Je odlična pridobitev športnega

program, čeprav "prihaja" iz jutranjega programa. Pohvala za gospo Špelo in zahvala za odlično izbiro.« (U. Ž.)

V. TV MARIBOR

Pohvala in zahvala za oddajo Dober večer

»Zahvaljujem se in toplo pozdravljam oddajo Dober večer, ki prinaša odlične goste, odlične teme in intervjuje. Hvala za pogovor g. Medveda z g. Gabrom. Velika osvežitev in poglobitev razmislekov. Hvala in vse dobro naprej.« (M. S.)

VI. SPLOŠNO

Zakaj zamuda pri predvajanju filma Jezdeca?

Gledalec M. L. se je pritožil zaradi zamude pri predvajanju filma Jezdeca, 8. februarja:

»Pravkar se je pričel film Jezdeca, ki bi se po najavi moral začeti ob 20:05, ura pa je 20:13. 8 minut je torej zamude zaradi reklam. Tu ne bi razpravljaj o motečih reklamah, res pa me zanima, zakaj dejanski potek programa ne more slediti napovedim. Če RTV že mora predvajati reklame, pa naj urnik napove tako, da bo prav. Naj omenim, da je to posebna značilnost RTV SLO, na drugih programih /.../ tega ni. Zelo neprofesionalno!«

Pomočnik direktorice TV Slovenija za programske zadeve Rok Smolej

Gledalcu se opravičujemo v imenu Informativnega programa. Zaradi prenosov odprtja EPK je bilo ta dan načrtovanje programa zelo zahtevno, minutaža je bila prekoračena pri vklopu v živo s prizorišča EPK v Dnevnik. Šlo je torej za enkratni dogodek, naše vodilo je, da smo z začetki oddaj točni. Zahvaljujemo se za razumevanje.

O regionalnih TV-programih v shemah operaterjev

Gledalec L. K. je na varuhinjo naslovil dopis, da bi bili tudi regionalni programi TV Maribor in TV Koper – Capodistria prisotni v programskih shemah operaterjev. Kot je razvidno iz odgovorov pristojnih, imajo vsi operaterjih v programskih shemah že oba programa:

»Podpiram obvezno uvedbo regionalnih TV programov v programske sheme internetnih operaterjev.«

V. d. vodje Regionalnega RTV-centra Maribor Matej Žunkovič

Program TV Maribor, ki ga Televizija Slovenija producira v okviru UPE Regionalni TV-program v Mariboru, je prisoten in na voljo v ponudbi vseh treh glavnih kabelskih operaterjev :

- Operater Telemach / EON;
- Operater Telekom / NEO;
- Operater A1 / Xplore TV;

/.../ Kje dejansko oz. na katerem programskem mestu se nahaja, pa je odvisno od operaterja in ni v domeni RTV Slovenija.

Enako velja tudi za program TV Koper – Capodostria, /.../.

V. d. vodje Regionalnega RTV-centra Koper - Capodistria **David Runco**

Zahvaljujem se Mateju Žunkoviču za podrobno pojasnilo in pritrjujem navedenemu.

Prenova studia 3

Varuhinja je prejela štiri odzive na prenovljeni studio 3 na TV Slovenija. Ena gledalka se je odzvala tudi na (pre)glasen začetni avizo. Povzemamo odzive:

»/.../ Najbolj pa me fascinira nova podoba studia za Odmeve. Miza, dolga 16 metrov. Voditeljica, ki je edina dobra stvar, ki jo RTV premore, Rosvita, je od gostov oddaljena 32 metrov, da kamera sploh ne ujame celega kadra in preklaplja z enega govorca do drugega. Katastrofa od katastrofe, pa kje ste to še videli. Da o pultu ne govorim /.../ Steklo. Pult, 30 metrov dolg, na daleč se vidi, kako je štukan na vrhu, pa kar ene bele črte nekje odrezane /.../.« (T. P.)

»Veliko truda in denarja je bilo vložena v novo podobo. V Odmevih je preveč barv, prevelik ekran v studiu, težko je gledati, ker negativno vpliva na oči, sploh zvečer, absolutno mi ni všeč. Sploh ni možno gledati, toliko je sevanja, da me po 20 minutah že boli glava. Preveč bode v oči. Nekaj morate spremeniti.« (M. L.)

»Pripomba se nanaša na novi studio 3, in sicer na novo mizo. Moti me, ker je barvno konfuzno v smislu, da je zgoraj modro, potem spodaj nič (miza-bela) in potem se še čisto spodaj vidijo stoli, kar res ne izgleda dobro. Zmotili so me tudi napisi zadaj za voditelji (pokončni wall), preveč je vsega in se zdi, da so zaradi tega voditelji malo izgubljeni.« (D. D.)

»Pred kratkim ste obnovili studio za informativne oddaje, kar me zelo veseli. Poleg tega bi rada podala pripombo na začetni avizo, ki me pa že zelo dolgo moti. Avizo je res zelo zelo glasen, preglasen. Ta trompeta ti pride do kosti. Stanujem v bloku in moram paziti, da televizija ni preglasna. Ko preklopim TV na Dnevnik ali poročila, moram imeti v rokah daljinec, da dam na "mute", ko pa je na vrsti govornik, spet prestavim.« (S. B.)

Pomočnik direktorice TV Slovenija za programske zadeve **Rok Smolej**

V času med 3. 2 in 24. 2 je vsaj del oddaj dnevnoinformativnega programa Televizije Slovenija - in s tem prenovljeni studio 3 - videlo 1.075.100 različnih gledalcev, vi ste v tem času prejeli štiri mnenja oziroma pripombe. Posredujem odgovor strokovnih služb:

»Pri snovanju nove opreme studia za oddaje dnevnoinformativnega programa je bilo treba v enem prostoru integrirati produkcijo vsaj 10 oddaj, od katerih ima vsaka svoje zakonitosti. Namen nove organizacije in oblikovanja je bil doseči čim večjo raznolikost razpoložljivih elementov. Studio je oblikovan z maksimalnim izkoristkom obstoječega prostora in omogoča prikaz vsaj desetih oddaj na različne načine. Pult je oblikovan tako, da z dvigom ali spustom omogoča stoječo in sedečo pozicijo, dimenzioniran pa je na maksimalno število sodelujočih v oddaji in narejen po vseh standardih za pravilno kadriranje oseb ob pultu.

Glasbena podlaga v prenovljenih oddajah je spremenjena le v manjšem delu, zadevo smo podrobno pojasnili v enem od prejšnjih odgovorov, zvočni nivoji, na katerih se glasba predvaja, pa so znotraj okvirjev glasnosti, ki veljajo pri predvajanju vseh oddaj TV Slovenija.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Kot je razvidno iz odgovora, je bil namen prenove studia predvsem bistveno izboljšati njegovo uporabnost in prilagodljivost za več oddaj, saj TV Slovenija nima za vsako oddajo svojega studia. To bi bilo tudi nesmiselno in neracionalno.

Prenovljeni studio lahko spreminja podobo glede na oddajo, ki se v njem snema. Vas je zmotila podoba studia za dnevnoinformativne oddaje. Studijska podoba dnevnoinformativnih oddaj je zelo pomembna, saj je »osebna izkaznica« TV Slovenija, pomemben del njene identitete. Kot ste opazili, so se ustvarjalci odločili, da gledalce »vpeljejo« v studio z zelo širokim kadrom, ki predstavi celoten studio. Večino časa pa imajo gledalci na zaslonu ožji del studia, v katerem ima osrednjo vlogo voditelj, ob njem pa še gostje, zaslone in video stena. Tudi ta prostor je večkrat kadriran precej široko in z mnogimi elementi. Prav množica elementov, predvsem gibljive slike, so zmotili tiste gledalce, ki so mi poslali pripombe. Nekatere je zmotila tudi (pre)velika miza in zelo velika razdalja med voditeljem in gosti. Marsikaj od tega je stvar osebne okusa, ki vedno ne temelji na strokovnih izhodiščih. Verjamem pa, da bodo snovalci nove podobe poleg strokovnih izhodišč pri morebitnih nadaljnjih prilagoditvah upoštevali tudi, kako nova podoba učinkuje v zelo različnih okoljih domačih TV-zaslonov.

DODATNO POJASNILO VARUHNJE GLEDALKI S. B.

Glede uvodnega aviza vam predlagam, da preberete pojasnilo avtorja uvodnih špic Patrika Grebla v [Mesečnem poročilu za januar 2025](#) na str. 31. Dve strani prej, na str. 29, je tudi pojasnilo vodje TV produkcije in vodje skupine za zvok o glasnosti glasbenih podlag.

Pohvala oddajama Intervju in Dober večer ter voditeljema

»Že dolgo časa spremljam oddaji Intervju in Dober večer na Televiziji Slovenija in bi rada zelo pohvalila novinarja in voditelja Edvarda Žitnika (Intervju) ter dr. Zorana Medveda (Dober večer). Oba se zelo dobro pripravita na sogovornika oz. tematike, ki jih bosta z njim/njo obdelala, vidi se, da sta dobro razgledana, imata precej znanja, sledita odgovorom sogovornika oz. sta tudi sama "aktivna" v pogovoru (= nista le v vlogi postavljalca vprašanj in se ne bi odzivala na to, kaj odgovori sogovornik in predvsem, če sploh odgovori na vprašanje), gostita zanimive goste, ki imajo kaj (pametnega) povedati, postavljata tehtna/(družbeno) pomembna vprašanja, oddaja ni dolgočasna in se gledalcu/poslušalcu (no, vsaj meni) ne vleče, skratka, če strnem vse skupaj - odlične oddaje z njune strani!« (K. K.)

Mnenji: Preveč ponovitev

»Sem upokojenka, sedaj je zima, slabo vreme, smo doma cele dneve, pa na televiziji, ki jo plačujem, gledam same ponovitve. Kviz Vem!, ki sem ga že videla, že vem, kdo bo zmagal. Se vam to ne zdi farbanje ljudi, da ponavljate stvari, ki smo jih že videli? /.../« (M. G.)

»Kot gledalka sem zelo nezadovoljna. Nisem pristaš leve ali desne opcije. Zelo me moti oddaja Vem! in te ponovitve, siti smo tega, gledamo ene in iste igralce. Vem, da lahko gledam drug program, a se mi zdi to nesprejemljivo, potem še ta prodajna okna. RTV-prispevek pa se je podražil. /.../ Na nekatere stvari se vseeno lahko zaneseš, npr. film tedna, računam na info. poročila, da so bolj objektivna kot na komercialni TV. Upam, da se kaj spremeni, ker določene oddaje, ki so poučne, znanstvene in v njih nastopajo strokovnjaki – te so dobre, ker ti nekaj dajo, vendar to ponavljanje oddaj, tega je resnično preveč, to ni primerno za nacionalno TV.« (Š. E.)

Kritika: »Razočaranje nad kakovostjo nekaterih oddaj v vašem programu«

»Pišem vam kot redni gledalec RTV Slovenija in plačnik RTV-prispevka, saj bi rad izrazil svoje razočaranje nad kakovostjo nekaterih oddaj v vašem programu. Trenutno je to oddaja Jajapade, ki sem jo imel priložnost spremljati, ampak sem vztrajal le nekaj minut. Voditeljica Lucy, ki oddajo vodi, očitno ne pozna slovenščine in pravilnega sklanjanja, kar otežuje spremljanje vsebine in zmanjšuje raven profesionalnosti. Poleg tega je v oddaji ogromno samohvale – izvedeli smo vse o njeni pretekli karieri stevardese in življenju v Dubaju, a bistvo oddaje je očitno ostalo v ozadju. Osebne anekdote in samopromocija ne sodijo v oddajo, ki bi morala biti namenjena gledalcem. Poleg tega me je izjemno zmotilo nenehno spodbujanje alkohola – skoraj vsaka druga pesem je vsebovala omembo pitja, kar je neodgovorno, še posebej na javni televiziji. Oddaja daje vtis poneumljanja gledalcev in se zdi kot klofuta narodu.

Obenem opažam, da na RTV že dolgo ni bilo nobenega kakovostnega znanstvenega dokumentarca, potopisnih predavanj ali poljudnoznanstvenih oddaj. Kot javni servis bi morali skrbeti za širjenje znanja in kulturno vrednost, ne pa se osredotočati le na poceni zabavo. Od RTV pričakujem višje standarde – oddaje, kot je Jajapade, bi pričakoval na komercialnih programih, ne pa na nacionalni televiziji. Glede na to, da redno plačujem RTV prispevek, me takšne oddaje močno razočarajo. Hvaležen sem, da pri informativnih oddajah in radijskih programih še vedno držite standarde, a bojim se, da če se bo takšen trend nadaljeval, bo plačevanje prispevka dobilo zelo grenak priokus. Upam, da boste mojo pritožbo vzeli resno in premislili o vsebini programa, saj si gledalci zaslužimo kakovostne in poučne oddaje.« (N. K.)

RADIO SLOVENIJA

I. RADIO PRVI

Pohvala ustvarjalcem oddaje Čestitke in pozdravi

»Na spletni strani RTV Slovenija zaman iščem mesto, kjer bi lahko izrazila svojo pohvalo (najverjetneje sem preprosto premalo spretna pri iskanju), zato se obračam na Vas z vljudno prošnjo, da moje sporočilo posredujete v tisti poštni nabiralnik, kamor sodi.

Želela bi javno pohvaliti urednico gospo Lucijo Grm in vse sodelavce nedeljske oddaje Čestitke in pozdravi. Že nekaj let zapored naročam voščilo in vsakič znova me nadvse prijetno preseneti izjemna skrbnost priprave oddaje (oblikovanja in branja besedil) in nadvse prijazen kontakt z naročnikom. To je oddaja in ekipa oddaje, ki zares živi s poslušalci. Hvala!

Verjamem, da ima oddaja vedno veliko število poslušalcev različnih starosti - ne samo takrat, ko je na vrsti njihovo voščilo. Jaz jo zares rada poslušam.« (V. K. V.)

ODGOVOR VARUHINJE

Z velikim veseljem sem prebrala vašo pohvalo in jo posredovala avtorici oddaje Luciji Grm in odgovornemu uredniku Prvega Danijelu Posleku. Avtorica oddaje se je za poslano zahvalila.

Zaradi varstva osebnih podatkov (in možnih zlorab) osebni elektronski naslovi avtorjev oddaj žal niso javno dostopni. So pa na [spletni strani](#) dostopni vsi naslovi odgovornih urednikov. Na spletni strani Radia Prvi pa je dostopen tudi elektronski naslov Radia Prvi Radioprvi@rtvslo.si. Tja lahko pošljete tudi takšne pohvale.

Koliko poslušalcev ima ta oddaja, ne vem, očitno pa kar precej, podobno tudi oddaji na Radiu Koper (Glasba po željah) in Radiu Maribor (Čestitke). Po odzivih, ki jih prejeman, pa so tistim, ki oddajajo čestitke in oddaje poslušajo, zelo pomembne. Prijetno poslušanje vam želim še naprej.

MMC

I. NOVINARSKÉ VSEBINE

Očitki o kršenju načel resničnosti, nepristranskosti in celovitosti informacij

Bralec **N. G.** je v odzivu napisal, da glede vojne med Hamasom in Izraelom, oziroma izraelsko - palestinskega konflikta po njegovem mnenju novinar na MMC-ju v svojih člankih ne zagotavlja verodostojnih, nepristranskih in celovitih člankov, kot določajo Zakon o RTV Slovenija Poklicna merila in načela novinarske etike in Programski standardi. Navedel je tudi primere:

»/.../ Boris Vasev v intervjuju s palestinskim predavateljem na univerzi Birzeit Abdaldžavadom Omarjem z dne 5. 2. z naslovom "[Resnična rešitev bi pomenila konec ideje judovske države na ruševinah palestinskih življenj](#)". V intervjuju novinar omenja genocid (Izraela nad Palestinci), ko

sogovorniku postavi vprašanje: **Ali lahko izkušnja genocida pomaga doseči te spremembe?** Iz vprašanja sledi zaključek, kot da Izrael nad Palestinci v Gazi izvaja genocid, toda do zdaj ni nobeno mednarodno sodišče prišlo do te ugotovitve. Naj spomnim, da je Mednarodno kazensko sodišče novembra lani izdalo nalog za aretacijo izraelskega premierja Benjamina Netanjahuja in obrambnega ministra Joava Galanta, pri čemer pa nista osumljena za genocid, pač pa za vojne zločine in zločine proti človeštvu. Vsekakor gre tudi v tem primeru za sum hudega zločina, vendar je to drugo kaznivo dejanje. Uporaba kaznivega dejanja "genocid" zaradi tega ni v skladu z načelom resničnosti, nepristranskosti in celovitosti informacij.

/.../ ne poda celovite informacije o začetku te vojne. Tako pod fotografijo zapiše: "Prizor obsežnega uničenja v Gazi, ki je posledica izraelskega bombardiranja od oktobra 2023 **po vdoru palestinskih oboroženih skupin na jug Izraela.**" Do zdaj najhujši teroristični napad na izraelske državljane vse od ustanovitve Izraela, v katerem je več tisoč pripadnikov palestinskega terorističnega gibanja Hamas (Evropska unija uradno šteje to organizacijo za teroristično) ob vdoru na ozemlje Izraela 7. oktobra 2023 pobilo okoli 1.180 ljudi (od tega 797 civilistov, od tega 36 otrok), 251 ljudi (spet večinoma civilistov) pa zajelo in vzelo za talce, je novinar omenil zgolj kot "**vdor palestinskih oboroženih skupin na jug Izraela**".

Pod drugo fotografijo je novinar zapisal: "**Potem ko so sionistične milice leta 1948 pregnale 750.000 Palestincev z ozemlja, na katerem je nato nastal Izrael,** je ta po letu 1967 in okupaciji preostanka Palestine, ki še traja, to ozemlje sistematično naseljeval z naseljenci, ki so oboroženi in tako kot izraelska vojska napadajo Palestince." Novinar zavaja z navedbo glede pregona 750 tisoč Palestincev in zamolči zgodovinski kontekst. 750 tisoč Palestincev (tedaj so se imenovali Arabci) je v vojni med Judi in Arabci leta 1948 res zapustilo domove (del jih je bilo pregnanih, del jih je odšel sam), pri čemer jih je večina zapustila domove po 14. maju 1948, ko je bila ustanovljena država Izrael. Navedba o tem, da naj bi "sionistične milice pregnale 750 tisoč Palestincev z ozemlja, na katerem je nato nastal Izrael", je torej napačna. Večina jih je zapustila domove (sami ali pregnani) po ustanovitvi Izraela.

Novinar prav tako zamolči, da je naslednji dan po ustanovitvi Izraela, ki je bil ustanovljen na podlagi resolucije OZN z dne 29. novembra 1947, ki je določila razdelitev dotedanjšega ozemlja pod mandatom Združenega kraljestva na del, kjer bo judovska država in del, kjer bo arabska, prišlo do napada petih arabskih držav na novoustanovljeni Izrael: napad je bil s strani Egipta, Jordanije, Sirije, Libanona in Iraka. Namen tega napada je bil uničiti Izrael. Državljska vojna med Judi in Arabci na območju dotedanjšega britanskega mandata Palestine pa se je začela že po omenjeni deklaraciji OZN novembra 1947. Tedaj so tako judovske oborožene skupine kot arabske zagrešile tudi vojne zločine nad civilisti. A večina od 750 tisoč Arabcev je bila pregnanih ali so sami zapustili domove po napadu petih arabskih držav na Izrael naslednji dan po njegovi ustanovitvi 14. maja 1948 in ne pred tem, kot piše novinar.

Glede na vse zapisano, ugotavljam, da novinar v tem intervjuju ni ravnal v skladu z načelom resničnosti, nepristranskosti in celovitosti informacij. Kršil je tudi Poklicna merila in načela novinarske etike v programih RTV ter Programske standarde. /.../«

Vodja zunanjepolitične sekcije MMC RTV SLO Gregor Valenčič

Uporaba izraza genocid za označevanje izraelskih dejanj v Gazi je omejena na avtorske prispevke, v novičarskem poročanju se tega izraza - razen v primerih navajanja - ne uporablja. Novinar Vasev to uporabo utemelji na širokem konsenzu relevantnih strokovnjakov na področju genocidov, tako izraelskih kot mednarodnih (več sto strokovnjakov s celega sveta), in mednarodnih organizacij. Da Izrael v Gazi izvaja genocid oziroma genocidna dejanja, so tako že ugotovile priznane organizacije za zaščito človekovih pravic in humanitarne organizacije, kot so Amnesty International, Human Rights Watch in Zdravniki brez meja. Uporaba izraza genocid tako ni marginalna ali zavajajoča - ne glede na še trajajoč sodni postopek na Meddržavnem sodišču -, ampak široko uveljavljena in odraža konsenz glede dejanskih razmer v Gazi.

Novinar Boris Vasev

Da so bili Palestinci s svojih domov v času okoli leta 1948 pregnani in niso odšli prostovoljno, trdijo tako palestinski kot izraelski zgodovinarji. Med slednjimi sta najvidnejša Ilan Pappé in Benny Morris iz vrst t. i. novih izraelskih zgodovinarjev. Palestinci so bili bodisi pregnani neposredno bodisi so pobegnili v strahu pred pokoli, ki so jih z namenom ustrahovanja izvajale sionistične milice. V obeh primerih gre za pregon ljudi, saj pobega v takšnih razmerah ne moremo označiti za prostovoljni odhod. Da so bili Palestinci pregnani, med drugim dokazuje dejstvo, da jim Izrael nikoli ni dovolil vrnitve. Tudi posebna poročevalka ZN-a za stanje človekovih pravic na palestinskih ozemljih, zasedenih od leta 1967, Francesca Albanese govori o pregonu več kot 750.000 Palestincev v času t. i. nakbe, katastrofe Palestincev ob nastanku Izraela.

V pomoč:

<https://www.aljazeera.com/news/2022/5/15/nakba-mapping-palestinian-villages-destroyed-by-israel-in-1948>

<https://www.ohchr.org/en/press-releases/2023/10/un-expert-warns-new-instance-mass-ethnic-cleansing-palestinians-calls>

Vdor palestinskih oboroženih skupin na jug Izrael je faktičen opis takratnega dogodka.

 ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM IN PRIPOROČILOM

Glede uporabe izraza genocid drži, da pravno formalno še nobeno mednarodno sodišče dejanja Izraela v Gazi še ni potrdilo kot genocid. Drži pa tudi, da ta dejanja tako opredeljujejo mnoge nevladne organizacije in da je bilo veliko pobud, med njimi papeževa, da mednarodne pravne ustanove preverijo, ali gre v Gazi za genocid. Tako je dejanja v poročilu opredelila tudi posebna poročevalka Združenih narodov o okupiranih palestinskih območjih Francesca Albanese, [tu](#). Izraz genocid uporabljajo tudi mnogi drugi novinarji, praviloma sicer v kontekstu in v opisni obliki, ne kot mednarodno pravno potrjeno dejanje. Tudi v besedilu, na katerega ste se odzvali, je novinar izraz genocid uporabil v opisni obliki, kot družbenopolitične posledice dejanj. Zato menim, da v tem primeru **ni šlo za kršitev načel resničnosti, nepristranskosti in celovitosti informacij**.

Do odmika od načel resničnosti, nepristranskosti in celovitosti pa je prišlo pri zapisu "Prizor obsežnega uničenja v Gazi, ki je posledica izraelskega bombardiranja od oktobra 2023 **po vdoru palestinskih oboroženih skupin na jug Izraela**". Ta napad je splošno priznan kot teroristično dejanje in je označevanje tega dejanja samo kot »vdor« v nasprotju s Poklicnimi merili in načeli novinarske etike v programih RTV Slovenija v točkah

1.1. (natančnost), ki navaja: *»Sporočilo mora ustrezati dejstvom in ne sme biti zavajajoče ali neresnično/.../;*

1.2 (nepristranskost), ki navaja: *»/.../ Sporočilo ne sme zavajati poslušalcev in gledalcev. /.../ Uravnoteženo je treba sporočati ali predstavljati bistvena dejstva in stališča ter ohranяти nepristransko in etično razmerje do vseh oseb, ustanov, tem in dogodkov./.../ Izogniti se je treba vsemu, kar lahko spodbudi upravičeno domnevo, da je novinar ali javni zavod pristranski ali pod vplivom neke skupine za pritisk /.../«;*

1.8. (pravičnost), ki med drugim navaja: *»/.../ Nobeno poročilo ali programska vsebina nista poštena, če: /.../ nevede ali vede zavajata gledalce in poslušalce; poročevalec uporablja besede ali prijeme, ki kažejo na njegovo pristranskost.«*

Zapis je sicer uporabljen samo v podpisu pod fotografijo in ima v besedilu majhen pomen, zato ga ne moremo šteti kot hudo kršitev, temveč le kot manjši odmik od poklicnih meril in načel novinarske etike.

Pri zapisu pod fotografijo »Potem ko so sionistične milice leta 1948 pregnale 750.000 Palestinec z ozemlja, na katerem je nato nastal Izrael /.../« gre v prvem delu res za preveč posplošeno in premalo pojasnjeno povezavo med vzrokom in posledico, vendar to ni glavni fokus podpisa, niti besedila. Fotografija deluje predvsem kot ilustracije vsebine, o kateri je govoril intervjuvanec, težišče pogovora pa so sedanje razmere in odnosi v Gazi in na širšem območju, ne pa leto 1948. Zato ta podpis za povprečnega bralca nima velike teže glede dogajanja leta 1948, niti za tiste, ki ob hitrem branju preberejo samo naslov, uvod, mednaslove in podpise pod fotografijami. Prav zaradi takšnega hitrega branja morajo biti tudi podpisi pod fotografijami natančni, resnični in celoviti, vendar moramo pomen doslednega spoštovanja teh načel presojati tudi v kontekstu celotnega besedila, ki se tudi v naslovu, podnaslovu, mednaslovih in podpisih pod fotografijami osredotoča na aktualno dogajanje. Zato menim, da v tem primeru ne moremo govoriti o kršitvah poklicnih meril ali programskih standardov.

»Prikrit oglas«

Bralec S. je opozoril na prikrit oglas na spletni strani rtslo.si:

»Prikriti oglas se nahaja na strani:

<https://www.rtslo.si/zabava-in-slog/zanimivosti/dan-ko-nuteloljubci-se-posebej-s-slastjo-posezejo-po-njej/735616>.«

Odgovorna urednica Uredništva za nove medije Ksenja Tratnik

Vsebina je zanimivost, objavljena je v sekciji zabava, gre za lahkotnejšo temo za razvedrilo, nikakor ne oglaševanje.

O dnevu nutele, pa tudi dnevu pice, so čez nekaj dni poročali tudi na televiziji.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM IN PRIPOROČILOM

Hvala za odgovor. Menim pa, da utemeljitev objave ni ustrezna, prav tako ne primerjava s poročanjem o dnevu pice. Pica je splošen izraz za jed in dan pice ne oglašuje nobenega proizvajalca ali pripravljalca pic. Enako bi veljalo za dan lešnikovega ali čokoladnega namaza, če bi ta obstajal.

Nutella pa je ime izdelka točno določenega podjetja in prispevek o dnevu nutelle, četudi pisano z malo začetnico, je promocija točno določenega izdelka in določenega proizvajalca, ki v novinarskem besedilu ni dovoljena. Jasna povezava izdelka, proizvajalca in dneva nutelle je zapisana tudi v besedilu, kjer piše: »Leta 2015 je Sara Rosso organizacijo svetovnega dneva nutelle prenesla na proizvajalca nutelle, italijansko živilsko podjetje Ferrero.«

Zato dan nutelle ni primerna vsebina za novinarsko besedilo, saj pri bralcih upravičeno vzbuja vtis, da avtor oziroma MMC oziroma RTV Slovenija krši načela neodvisnost in avtonomnosti, zapisana v programskih standardih in poklicnih merilih.

Programski standardi v točki 2 (Neodvisnost in avtonomnost) med drugim navajajo:

»/.../ Programske ustvarjalke in programski ustvarjalci so pri svojem delu avtonomni in v interesu javnosti branijo poklicno avtonomijo pred pritiski političnih in kapitalskih centrov moči ter drugimi interesnimi pritiski. V skladu s tem zavračajo dejanja, ki niso v skladu s programskimi, poklicnimi in etičnimi standardi.«

Poklicna merila in načela novinarske etike v programih RTV Slovenija pa v točki 1.7 (Neodvisnost) navajajo:

»Novinarji RTV Slovenija morajo v svojem poročanju dosledno spoštovati avtonomnost in neodvisnost programov RTV Slovenija, ki temeljijo na programskih izhodiščih, sprejetih na Svetu RTV Slovenija. Zato pri poslušalcih in gledalcih v ničemer ne smejo ustvarjati občutka, da so pristranski oziroma da je njihova profesionalna integriteta okrnjena.«

To velja tudi za vsebine v rubriki zabava, kjer so vsebine lahko lahkotne, nikakor pa ne smejo biti oglasne. Oglasne vsebine in vsebine, ki vključujejo promocijsko umeščanje izdelkov, morajo biti primerno označene.

Točka 19.2 poklicnih meril pa določa:

»V programe RTV Slovenija ne sme nihče razen Službe za trženje programov uvrščati oglaševalskih vsebin.«

Zato uredništvu priporočam razpravo o jasni ločnici med oglasnimi in novinarskimi vsebinami.

V informacijo dodajam, da so se v oddaji [Dobro jutro, 5. 2.](#), dosledno izogibali imenu izdelka in podjetja, govorili so le o lešnikovem in čokoladnem namazu in predstavili zdravo različico lešnikovega namaza. Oddaja je bila sicer označena tudi z znakom P za promocijsko umeščanje izdelkov, vendar najbrž zaradi drugih izdelkov, ker izdelka, o katerem je MMC objavil prispevek, v oddaji nisem zasledila.

ODZIVNO POROČILO odgovorne urednice Uredništva za nove medije Ksenje Tratnik na priporočilo varuhinje (11. marca 2025)

Omenjeni članek smo umaknili.

Namesto fotografije novega avtomobila fotografija 100 let starega vozila

Bralec **B. P.** je opozoril na neprimerno prikazno fotografijo v rubriki Avtomobilnost:

»Še en eklatanten primer norčave rabe slik je v današnji (op. a.: 3. 2. 2025) rubriki Avtomobilnost. Ob naslovu članka "[Renault predstavil vozilo za doseganje rekordov v učinkovitosti](#)" je na meniju objavljena naslednja fotografija sto let starega vozila:

/.../«

Odgovorna urednica Uredništva za nove medije Ksenja Tratnik

Ugotovila sem, zakaj je prišlo do napake. Novinar je najprej v novico dal »starejšo« fotografijo, sistem pa je narejen tako, da tista fotografija, ki jo najprej dodamo v članek, samodejno postane prikazna. Ko je članek objavil, pa tega ni opazil, ker je prva fotografija v novici fotografija, na kateri je novo vozilo. Prikazno fotografijo sem zamenjala.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM IN PRIPOROČILOM

Hvala za pojasnilo in zamenjavo napačne naslovne (prikazne) fotografije z ustrezno. Glede na to, da se podobna napaka zaradi sistema nalaganja fotografij lahko ponovi, **priporočam, da člane uredništva (ponovno) obvestite o pomenu vrstnega reda nalaganja fotografij k besedilom.**

»Očitno je možno vgraditi viden posnetek z drugih omrežij brez potrjevanja zunanjih piškotkov in vtičnikov«

Bralec **B. P.**, ki se je januarja odzval na članek o uradnem portretu ameriške prve dame, v katerem zaradi nesprejetja zunanjih piškotkov in vtičnikov ni mogel videti tudi fotografije prve dame, na katero se je nanašal članek, objavljena pa je bila na družbenem omrežju Instagram, s pojasnilom odgovorne urednice Uredništva za nove medije ni bil zadovoljen, zato je ponovno pisal varuhinji:

»K včerajšnjemu odgovoru bi dodal še eno dodatno opazko. Ni dolgo tega, kar sem opazil, da znajo v MMC vstaviti povezave na posnetke na YouTube tako, da jih vidim brez potrjevanja

piškotov in vtičnikov. Prilagam zaslonsko sliko iz [današnjega članka o prvi Dončičevi igri za Lakers](#), v katero sta vstavljeni dve sliki/povezavi na YouTube.

Očitno je možno vgraditi viden posnetek z drugih omrežij brez potrjevanja zunanjih piškotov in vtičnikov. Ali to pomeni, da je to možno z obvodom soglasja ali brez prenosa zunanjih vtičnikov/piškotkov, žal ne vem. /.../«

DODATNO VPRAŠANJE VARUHNJE ODGOVORNI UREDNICI UREDNIŠTVA ZA NOVE MEDIJE

Bralec se je na vaša in moja pojasnila dodatno odzval in sprašuje, kako je možno, da bralec, ki ne sprejme piškotkov in vtičnikov, ne vidi fotografije Melanie Trump, vdelane z X-a, vidi pa na MMC Dončiča v [članku o prvi Don čičevi igri za Lakers](#), v katerem sta vstavljeni dve sliki/povezavi na YouTube.

Odgovorna urednica Uredništva za nove medije Ksenja Tratnik

Za Facebook in IG so pravila drugačna kot za Youtube, NBA dopušča tam prosto uporabo, ker tudi tako spodbuja reklamiranje lige.

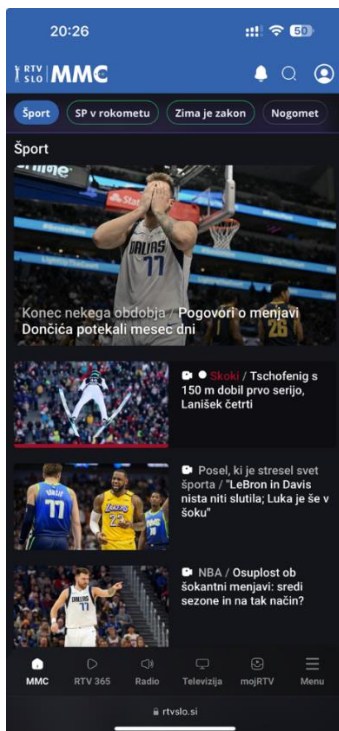
»Zakaj tako poniževalen odnos do slovenskega klubskega nogometa?«

Bralec **M.** je v odzivu izrazil mnenje, da se mu zdi nogomet v novicah na spletni strani rtvslo.si, 2. februarja, v primerjavi z novicami o prestopu Luke Dončiča, zapostavljen:

»Ves čas spremljam vaš oziroma naš medij in tokrat pa vas res moram vprašati sledeče: Zakaj tako poniževalen odnos do slovenskega klubskega nogometa, ki je šport številka 1 tako v Sloveniji, kakor tudi globalno? V Sloveniji ima tudi največ registriranih otrok, ki se ukvarjajo s tem športom! Kako dolgo se bo še to dogajalo?«

O košarki oz. Dončiču pet objav, skoki, vse je pred nogometom, ki ga najdemo čisto na koncu strani! Prvič v zgodovini imamo Slovenci kar dva predstavnika v evropskih skupinskih delih, kar je izjemen uspeh, vi pa se obnašate kot da gre za neko nepomembno novico.

Prilagam posnetek zaslona od danes (op. a.: 2. 2. 2025)!«

Odgovorna urednica Uredništva za nove medije Ksenja Tratnik

Hvala za vaše mnenje. O nogometu na naši spletni strani poročamo redno, izčrpno in poglobljeno.

Dogajanje v povezavi s presenetljivim prestopom Dončića je bilo res izredna novica, ki je pretresla športni svet, ne le v Sloveniji in ZDA, temveč tudi širše. Seveda smo temu primerno novinarsko obdelali vse možne vidike, zato je bilo v nedeljo objavljenih veliko novic. Pričakovati je, da bo tako še kak dan, potem pa se bodo zadeve umirile.

Naš portal je novičarski, kar pomeni, da je v ospredju dnevno dogajanje, kar odražajo tudi objave novic to nedeljo. O nogometu smo poročali tudi včeraj, redno pripravljamo tudi pregled domačih lig, tujih lig in pregled udejstvovanja slovenskih nogometašev v tujih ligah.

Včerajšnji nogometni novici:

<https://www.rtv.slo.si/sport/nogomet/prva-liga/olimpija-igraje-in-tudi-z-golom-novinca-tamma-odpravila-primorje/735323>

<https://www.rtv.slo.si/sport/nogomet/anglesko-nogometno-prvenstvo/topnicarji-s-petardo-odpihnili-manchester-city-iz-londona/735338>.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Odgovorna urednica uredništva za nove medije je pojasnila, zakaj je včeraj novica o spremembi kluba Luke Dončića zasenčila tudi tako pomemben dogodek, kot je velik uspeh slovenskega klubskega nogometa.

Pojasnilu odgovorne urednice dodajam, da je MMC umestil novice o prestopu Dončića povsem primerno, upošteva vsa uredniška merila, pa tudi Zakon o RTV Slovenija, Programske standarde in Poklicna merila RTV Slovenija.

Na nek način ste eno od meril zapisali že sami, ko ste navedli, da je klubski nogomet številka 1 v Sloveniji in globalno. Večja medijska pozornost športom, ki so bolj priljubljeni in tudi finančno močnejši, je dejansko odmik od temeljnega poslanstva novinarstva – da obvešča o vsem pomembnem dogajanju in da s poročanjem o športu spodbuja vse športne panoge, ne samo najpopularnejših. Tudi Programski standardi RTV Slovenija navajajo, da so programske vsebine »namenjene in dostopne vsem družbenim skupinam pod enakimi pogoji in nikogar ne izključujejo«. Torej je tudi večja pozornost nogometu zgolj po tem merilu nepoštena do drugih športov. Vendar to pri uredniškem odločanju o količini in mestu poročanja o enem športu ni edino merilo. Pomembno merilo je tudi pomen določenega športa ali športnika za neko državo, športno skupnost ali drugi del družbe. Pomen Luke Dončiča za Slovenijo je velik, zanimanje za vse njegovo delo izjemno. Če MMC včeraj ne bi posvetil dogajanju in ozadjem glede njegovega prestopa toliko prostora in pozornosti, bi bralci informacije iskali pri drugih medijih. Naloga javnega medija pa je ponuditi vse informacije, ki jih bralci v danem trenutku potrebujejo ali želijo.

Obseg poročanja o nekem športu je vedno odvisen tudi od števila »konkurenčnih« športnih in drugih dogodkov v danem trenutku. So dnevi in tedni v letu, ko je športnih dogodkov izredno veliko, in so dnevi, ko jih je zelo malo; čas in prostor, ki sta jim na voljo, pa sta bolj ali manj enaka. Spletni novičarski portal, kot je MMC, sicer s količino prispevkov ni tako omejen, kot so časopisna, radijska ali televizijska poročila, se pa pojavi težava razvrščanja dogodkov na strani. Na prvem mestu je lahko samo eden. Četudi je zelo pomembnih pet dogodkov, eden med njimi zdrsne na peto mesto. To ne pomeni, da gre za nepomembno novico. To je podobno kot pri športnih dosežkih: če se v eni sezoni v nekem športu pojavi pet odličnih športnikov, ki vsi presegajo rezultate najboljšega iz prejšnje sezone, ne pomeni, da je petouvrščen slab; imel je le smolo, da se je znašel v močni konkurenci.

Upam, da so vas pojasnila prepričala, da razlog za drugačno umestitev nogometa včeraj ni bil omalovažujoč odnos do nogometa, temveč enkratni dogodek, ki je za nekaj dni zasenčil vse druge športne dogodke.

»Nikjer niti črke o današnjih evropskih preizkušnjah slovenskih nogometnih klubov«

Bralec **M.** se je pritožil, da na spletni strani rtslo.si ni člankov o nogometni tekmi, ki je bila 20. februarja v Stožicah:

»Danes (op. a.: 20. 2. 2025) zgodovinska tekma, moraš biti kar vztrajen, da lahko kaj prebereš. Nikjer niti črke o današnjih evropskih preizkušnjah slovenskih nogometnih klubov. Resnično ne morem verjeti, da se tako delate norca iz vseh nas državljanov!«

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM+

V vednost sem prejela odgovor odgovorne urednice Uredništva za nove medije, ki zanika vašo navedbo, da na spletni strani rtslo.si ni ničesar o današnji nogometni tekmi.

Preverila sem tudi umeščeno članka o nogometni tekmi v Stožicah. Na telefonskem zaslonu je na tretjem mestu v rubriki šport, na računalniškem pa v prvi vrsti prispevkov. V športni podrubriki nogomet je na prvem mestu, včerajšnji članek pa na tretjem mestu.

Na uvodni športni strani sta torej o nogometu objavljena kar dva članka. Zato menim, da je bila vaša pritožba povsem neutemeljena, dopis pa neprimeren in nespoštljiv, zato kliče po vašem opravičilu za neutemeljeno obtožbo.

Edino, kjer je uredniško merilo vprašljivo, je, da ničesar o današnji tekmi v Stožicah ni na prvi strani rtslo.si. Tam sta kar dva članka o Lakersih, eden med uvodnimi članki in eden v rubriki Izpostavljeno. Z vidika pomembnosti za slovenske bralce bi si eno od teh dveh mest bolj zaslužila današnja nogometna tekma v Ljubljani.

Pohvala za natančno podpisovanje fotografij v člankih

»V nedavnih obširnejših člankih o [trgovinski vojni ZDA](#) in [bombardiranju Dresdna](#) sem z veseljem opazil, da ste fotografije podpisali stvarno in dovolj natančno. Za to se vam zahvaljujem in upam, da bo to postala stalnica, saj tako opremljene fotografije pridobijo na informativni vrednosti in verodostojnosti. Upam tudi, da bo to tudi počasi zgled za številne druge spletne in tiskane medije, ki zanemarjajo korektno podpisovanje (poročevalskih in dokumentarnih) fotografij.« (B. P.)

II. UPORABNIŠKE VSEBINE

Varuhinja je prejela 22 odzivov uporabnikov glede komentiranja na spletni strani rtslo.si. Večinoma so izražali nestrinjanje glede umika oziroma izbrisa komentarjev in nestrinjanje s pojasnili, ki so jih dobili s strani moderatorjev o razlogih umika komentarja.

RTV SLOVENIJA

I. JEZIKOVNA KULTURA

»Ali novinarji ne ločijo med pojmi ujetnik/talec? ...«

Trije bralci člankov, objavljenih na spletni strani rtslo.si, so menili, da je avtor napačno poimenoval talce kot ujetnike. Povzemamo odzive:

»V prispevku, članku, avtor (ne poznam razloga, zakaj se avtor ne podpiše) trupla talcev poimenuje trupla ujetnikov. Talce je teroristična organizacija Hamas zajela med terorističnim napadom in niso pripadali nobeni vojski. Prav tako se je Hamas pogajal za izpustitev talcev in ne ujetnikov. Glede na to, da ste javni medij, bi od vas pričakoval vsaj minimalne standarde neodvisnega in točnega poročanja.« (A. D.)

»/.../ Moje vprašanje glasi, ali novinarji RTVS ne ločijo med pojmi ujetnik/talec in gibanje/teroristična skupina ali pa pojme zamenjujejo namenoma? Gre za pomembne pomenske razlike in s tem tudi različna sporočila. Tudi vojaške terminologije mnogi novinarji na RTVS ne obvladajo v zadostni meri za profesionalno poročanje o vojnah. Žal. Prosim za pojasnilo!« (K. E.)

»/.../ Novinar Boris Vasev v svojih člankih izraelske (in tuje) talce - civiliste, katere je Hamas ugrabil ob terorističnem napadu 7. oktobra 2023, venomer označuje kot "ujetnike". Zgolj nekaj novejših primerov: izraelske talce je označil za "ujetnike" v nedavnem članku (8. 2.) z naslovom ["Hamas izpustil tri izraelske ujetnike, Izrael 183 palestinskih"](#). Podpisana je še avtorica La. Da. (Larisa Daugul). Govora je o izraelskih talcih (civilistih, niso namreč vojaki). Na drugi strani piše, da v sklopu sporazuma o premierju Izrael izpušča palestinske "ujetnike", čeprav gre za zapornike, obsojence. Dejansko se lahko pri enem delu njih problematizira pravni temelj, zakaj so zaprti (nekaterim še niti ni bilo sojeno), a pri obsojencih ne moremo govoriti o "ujetnikih", kar napačno uporabljata novinarja. S tem, ko se enači zajete civiliste na eni strani ter obsojence na drugi, ter govori o obeh kot o "ujetnikih", gre za zavajanje.

/.../ o izraelskih talcih kot o "ujetnikih" tudi v članku z dne 10. 2. z naslovom [Hamas sporočil, da bo zadržal izpustitev ujetnikov. Navajajo izraelsko 'sabotiranje' dogovora](#) /.../ o izraelskih talcih (7. oktobra ugrabljenih civilistih) govori kot o "ujetnikih" tudi v članku z naslovom [Objavljena imena treh ujetnikov, ki jih bodo izpustili v soboto. Izrael bo izpustil 369 Palestincev](#) z dne 14. 2. /.../ (Ž. N.) uporablja naziv "ujetniki" za talce, na primer v članku [Pogajanja se bodo nadaljevala. Bodo arabske države dale 20 milijard dolarjev za obnovo Gaze?](#) z dne 18. 2. Novinar je med "trupla ujetnikov" prištel celo trupli dveh otrok!?

Danes (20. 2.) pa je novinarka MMC RTV /.../ v članku z naslovom [Hamas predal trupla štirih izraelskih ujetnikov, med njimi dveh otrok](#) dva majhna otroka in njuno mati označila za "ujetnike"!?

Ugotavljam, da novinarji MMC RTV z vztrajnim navajanjem, da gre pri izraelskih talcih (mislim na civiliste, ne vojake), ki jih je Hamas ugrabil 7. oktobra 2023, za ujetnike, kršijo tako zakonsko obvezo spoštovanja načela resničnosti, nepristranskosti in celovitosti informacij, kot tudi obvezo spoštovanja človekove osebnosti in dostojanstva. Hkrati je zavajajoče, ko palestinske obsojence, ki jih iz zaporov izpušča Izrael v zameno za izpustitev talcev, označujejo za ujetnike, razen, ko gre dejansko za v vojni zajete pripadnike Hamasa.

Poudarjam, da javne televizije v EU v teh konkretnih primerih striktno govorijo o izraelskih talcih (civilisti) in ne ujetnikih, enako velja tudi za veliko večino osrednjih zasebnih medijev.« (N. G.)

Vodja zunanje-politične sekcije MMC RTV SLO Gregor Valenčič

Namen uporabe izraza ujetniki je ne zavajati javnosti glede statusa ljudi, ki jih iz ujetništva izpuščata palestinska in izraelska stran. Ravno terminološka diskrepanca talci/zaporniki, ali celo talci/obsojenci, kot predlaga pritožnik, je tista, ki je zavajajoča in neprofesionalna. Izraz ujetnik je nevtralen in se nanaša na vse ljudi v ujetništvu, ki imajo sicer povsem različne statuse. Nekateri so civilisti, drugi so vojaki, tretji otroci, ženske in moški, zaprti ne samo brez obsodbe,

ampak tudi brez vložene obtožnice. Označevati te ljudi za zapornike ali celo obsojence je napačno in zavajajoče, ob tem pa tudi implicira legitimnost zapiranja teh ljudi, tudi otrok.

Dodatno pojasnilo:

Glede uporabe terminov smo za posvet zaprosili tudi Katedro za mednarodne odnose na Fakulteti za družbene vede. Odgovor še čakamo.

ODGOVOR VARUHINJE

Pri rabi besed talec, ujetnik in zapornik v primeru Izraela in Gaze sem v programih RTV Slovenija zaznala precej nedoslednosti in razlik. Zato pozdravljam odločitev Uredništva za nove medije, da za posvet prosi Katedro za mednarodne odnose na Fakulteti za družbene vede.

Med izrazi so pomembne razlike, RTV Slovenija kot javni medij pa je dolžan uporabljati natančne izraze.

Uredništva RTV Slovenija uporabljajo v teh primerih zelo različne izraze. V oddaji Zrcalo tedna, 23. 2., ki jo pripravlja uredništvo zunanjepolitičnih oddaj TV Slovenija, je avtor uporabil izraze talci in zaporniki: (podčrtala varuhinja): *»/.../ Premierja Netanjahuja nekateri sorodniki talcev, ne le Širi Bibas, obsojajo, češ da ni storil dovolj za njihovo rešitev in da jih je tako rekoč zavestno žrtvoval za vojaško zmago v Gazi. Kljub propagandni vojni obeh strani premirje še drži, Hamas naj bi izpustil 33 talcev, Izrael več kot 1900 palestinskih zapornikov, a za vrnitev vseh talcev Hamas še vedno zahteva popoln umik izraelskih sil iz palestinske enklave. /.../«* To kaže na precej drugačno prakso kot velja v Uredništvu za nove medije.

Zaradi neenake rabe izrazov za iste osebe v različnih uredništvih RTV Slovenija sem prosila Jezikovne svetovalce RTV Slovenija za pojasnili na dve vprašanji:

- ali obstaja glede uporabe izrazov talec in ujetnik v primeru Gaze in Izraela lektorsko priporočilo ali navodilo;
- ali lektorji spodbujajo usklajeno uporabo izrazov, ki se v določenem času zelo pogosto pojavljajo in so tudi precej občutljivi ali pa se o tem samostojno odločajo avtorji in uredništva RTV Slovenija.

V imenu Jezikovnih svetovalcev RTV Slovenija Rok Dovjak

Najprej bi se dotaknili samega vprašanja izrazov *ujetnik*, *zapornik*, *talec*. Pri svojem delu se lektorji opiramo predvsem na Slovar slovenskega knjižnega jezika kot najsplošnejši normativni priročnik (tega sicer dopolnjujemo tudi s terminološkimi slovarji, a MOterm za omenjene tri izraze ne prikaže razlage). Ta pravi, da je ujetnik *»oseba, ki ji je odvzeta svoboda gibanja«*. Torej bi, ne glede na pomenske odtenke, ki jih prinašajo našti izrazi, besedo ujetnik lahko rabili kot nadpomenko navedenim izrazom. To je pomembno, saj se novinarji s svojimi besedili ves čas prizadevajo za pozornost bralcev, tudi z raznovrstno rabo jezika. Že hiter pregled člankov na spletni strani rtvslo.si pokaže, da novinarji ob besedi *ujetnik* uporabljajo tudi izraz *talec*. Upoštevati je treba še druge omejitve, recimo omejeno število znakov v naslovih, napisih ipd., ter kontekst, ki obsega ne le slikovno in videografo, ampak tudi sorodne starejše novice.

V vsaj nekaterih člankih na spletni strani rtslo.si sta se besedi ujetnik in talec (s pripadajočim pridevnikom izraelski) torej rabili sinonimno; besede *ujetniki* ni mogoče razumeti samo v smislu zajetih vojakov, saj ima SSKJ za ta pomen zvezo *vojni ujetnik*. Vendar se strinjamo, da beseda talec prinaša pomembno dodatno informacijo - zakaj se torej pojavi manjkrat? Razlog za izpustitev je želja po čim bolj objektivnem poročanju. Vedenje o dogodkih se sčasoma izboljšuje, zato so lahko novinarji, ki so se ukvarjali s to temo, čez čas lažje odgovorili na vprašanje, ali so bili med zajetimi Izraelci le civilisti ali tudi vojaki. Ujetnik je glede na prej omenjeno definicijo najnevtiralnejši izraz za označitev takšne heterogene skupine, zlasti ob zavedanju, kako zapletena je zgodovina izraelsko-palestinskih odnosov in da obe skupnosti zajete pripadnike drugega naroda uporabijo kot argument v pogajanjih.

Glede besed talec in ujetnik lektorji nismo izdali posebnih priporočil ali navodil, saj novinarji besedi poznajo in zato presojava, da dodatna razprava o tem ni potrebna.

Lektorji spodbujamo usklajeno uporabo izrazov, ki se v določenem obdobju pojavljajo pogosteje in so lahko občutljivi v družbenem smislu, ne moremo pa je uveljaviti kot pravilo, upoštevati je treba tudi rabo posameznih uredništev ter omenjene značilnosti publicističnega jezika, ki se – v nasprotju s pravnimi in uradovalnimi besedili – izogiba pretiranemu ponavljanju in dolžini, če ustvarjalci presodijo, da to ne ogroža jasnosti in razumljivosti.

»S temi "redkimi zemljami" izpadete /.../«

Bralec **V. V.** se je pritožil nad uporabo besedne zveze »redke zemlje« v člankih na MMC-ju:

»Zelenski prihaja v Belo hišo na podpis dogovora s Trumpom o redkih zemljah. S temi "redkimi zemljami" izpadete /.../, saj izraz kar kriči po nepremišljenem dobesednem prevodu. /.../ ste, zlasti z vašim trmastem vztrajanjem pri uporabi tega /.../ ponesrečenega prevoda.«

V imenu Jezikovnih svetovalcev RTV Slovenija Rok Dovjak

Nelagodje ob terminu *redke zemlje* smo že zaznali, je pa njegova raba odvisna od tega, ali se govori o surovinah na splošno ali zelo specifično. Ker utegne biti vsebina tudi nezadovoljivo razumljena, smo se odločili, da na to temo skličemo sestanek v naslednjem tednu (op. a.: od 10. do 14. marca).

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Ime za skupino kemijskih elementov redkih zemelj bo v prihodnje očitno pogosto. V oddaji [Odmevi](#) je strokovnjak omenil izraza *elementi redkih zemelj* in *prvine redkih zemelj*. Čeprav je v razlagi Oddelka za terminologijo [Redkozemeljski element | ZRC SAZU](#) marsikaj pojasnjeno, menim, da v tisti razlagi morda ni dovolj upoštevano »nelagodje«, ki se lahko pojavi v publicistični rabi teh pojmov. Zato zelo podpiram odločitev Jezikovnih svetovalcev za razpravo o tem. V primerih, ko se nakazuje pogosta raba prej redke in še neveljavljene besede, je pomemben temeljit in širok premislek, saj gre verjetno za prelomno točko, ki bo začrtala uveljavitev besede v prihodnje.

»Zadnje čase se namesto dvojine pogosto sliši "za dva najvišja mesta" ...«

Poslušalka D. H. se je odzvala na del oddaje [Dogodki in odmevi](#), ki je bila na sporedu 13. februarja:

»Danes (op. a.: 13. 2. 2025) sem po prihodu iz službe poslušala poročila na radiu. Poročanje v zadnjem delu poročil, športna tematika (v času okrog 15.50), me je spet razžalostilo (pravzaprav sem že spet postala zelo slabe volje), saj sem slišala: "za dva najvišja mesta". Zadnje čase se namesto dvojine pogosto sliši takšno in podobno rabo (dva stanovanja, dva jajca ...). Želim, da se poleg nas poslušalcev in gledalcev, ki želimo slišati zven nepopačene slovenščine, varuje tudi našo slovenščino, da ne bo postala spakedranščina. /.../.«

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Najlepša hvala za poslano in za izkazano skrb za slovenski jezik. Pozorno sem večkrat poslušala oddajo [Dogodki in odmevi, 13. 2. 2025](#), zlasti del o športu ob koncu, vendar napačne besedne zveze »za dva najvišja mesta«, ki ste jo zapisali, nisem slišala. Morda ste slišali del, na času približno 26.20, kjer je novinarka povedala: »/.../ v finalu pa nista izkoristili možnosti za napad na višja mesta /.../.«

Tu ni bilo nobene napake. Tudi sicer sem zelo pozorno poslušala vsa športna poročila, v katerih je bilo zelo veliko dvojine in je bila vedno pravilno uporabljena. Edina napaka, ki sem jo zaznala, je bila napoved prispevka, v kateri je voditelj rekel: »Iz prizorišča se oglašča ...« namesto »s prizorišča se oglašča«.

Dobremu jeziku in govorni kulturi posvečam veliko pozornosti, saj je RTV Slovenija dolžna biti zgled odlične jezikovne in govorne kulture.

Pobuda za redno izobraževanje novinarjev in voditeljev

»Ali se poučuje o načinu govora na RTV-ju? /.../ Od javne RTV pričakujem, da vsi novinarji in voditelji govorijo lepo slovenščino, umirjeno, da ne požirajo besed, da ne skačejo v besedo sogovornikom. Zdaj se je to razpaslo tudi med starejšimi voditelji, v Odmevih in še kje. Naj tisti, ki so strokovnjaki za govor, pregledajo vse oddaje in ugotovijo, kateri govorijo prehitro.« (A. Z.)

Mnenji: Pogovorni jezik v razvedrilnih oddajah

Gledalca je zmotil neknjižni jezik v oddajah Nedeljsko popoldne in Japajade šov, gledalko pa pogovorni jezik gostov v oddaji Dnevna soba. Navajamo odziva:

»Zgrožen sem, ko spremljam oddajo Nedeljsko popoldne in slišim voditelja Jožeta, kako se pači in /.../ ljubljansko. Nedopustno. Za razliko od uglajene g. Bernarde. Enako se dogaja, po mojem mnenju, pri /.../ petkovi oddaji Japajade šov. Kljub temu, da gre za šov, oba voditelja /.../ to ljubljansko, /.../. Končno gre za nacionalno TV, katere dolžnost je zagotavljanje uporabe knjižnega jezika, ki izumira že v vseh porah slovenske družbe.« (S. K.)

»V petek, 21. 2. 2025, smo gledali vašo pogovorno oddajo Dnevna soba. Gosta sta bila Lucija Vrankar in Jože Potrebuješ. Oddaja je bila zanimiva, tako kot marsikatera druga, a nas v teh

oddajah zelo moti pogovorni jezik gostov. Veliko jih ne uporablja slovenskega knjižnega jezika, pa čeprav smo na nacionalni televiziji. Menimo, da bi se na tej televiziji moral uporabljati izključno slovenski knjižni jezik. Gledajo jo tudi naši otroci in prav je, da ob poplavi popačenk, slenga ..., vsaj na slovenski nacionalni televiziji slišijo/slišimo pravi slovenski knjižni jezik. /.../« (R. F.)

II. OGLAŠEVANJE

»Napovedano je bilo, da se ukinja, danes ponovno vidim reklamo Biostile«

Gledalec **A.** je vprašal, zakaj je na televiziji, kljub napovedi, da se ukinja, ponovno videl TV-prodajo:

»Na TV SLO je bilo napovedano, da se na TV ukinja propagandna oddaja Biostile. Danes ob 15h pa vidim ponovno reklama Biostile. Zakaj? TV SLO 1 plačujemo gledalci. Hvala.« (**A.**)

Pomočnik direktorice TV Slovenija za programske zadeve **Rok Smolej**

Na TV SLO 2 smo TV-prodajo v celoti ukinili. Če gledamo TV SLO kot celoto, je TV-prodaja v letošnjem letu zmanjšana za 74 %.

ODGOVOR VARUHINJE

TV Slovenija v letu 2025 TV-prodaje ni povsem ukinila, jo je pa zmanjšala na četrtno. Vso zdaj predvaja samo še TV SLO 1.

III. TEHNIČNE ZADEVE

Pobuda za daljši čas prikazovanja podpisov govorcev

»Podpisi pod nastopajočimi govorcami v oddajah naj bodo daljši, da lahko preberemo tudi starejši.« (**M. L.**)

Mnenje: O napakah v Dnevniku

»Dnevnik gledam. Vsak dan so tehnične napake. Včeraj (op. a.: 25. 2. 2025) podnapisi: ne veš, kdo je človek, ki govori. Ni Dnevnika, ki ne bi imel tehničnih napak. Včeraj totalna štala.« (**F. P.**)

IV. DOSTOPNOST IN PRILAGOJENI PROGRAM

Oddaja Tarča, 27. 2., brez podnapisov

»Vljudno vas naprošam za pojasnilo, zakaj je bila oddaja Tarča v četrtek, 27. 2. 2025, ob 20. uri brez podnapisov, glede na to, da je bilo že kar nekaj predhodnih oddaj v živo dostopnih s podnapisi in mi res ni razumljivo, zakaj tokrat podnapisov spet ni. Naj dodam še to, ker ni bilo podnapisov, sem preklopil na 2. program, kjer je bila športna oddaja o svetovnem prvenstvu v nordijskem smučanju, na žalost tudi brez podnapisov, kar me res preseneča, glede na to, da je bilo do sedaj večinoma vse ok.« (B. H.)

Vodja Oddelka za podnaslavljanje za gluhe in naglušne v MMC-ju Aida Ljubijankić

Včeraj se je zgodila tehnična napaka, saj je razpoznavalnik žal prenehal delovati, napako jim je, po naši takojšnji intervenciji, uspelo odpraviti šele danes. Hvala za razumevanje.

»Predlagam vladi, da zahteva od RTV SLO, da nabavi UI generator podnapisov v živo«

Gledalec L. K. je, ne vedoč, da ima RTV Slovenija že samodejno podnaslavljanje, v odzivu napisal:

»Predlagam vladi, da zahteva od RTV SLO, da nabavi UI generator podnapisov v živo. Kot to ima že POP TV. Na A1 je rdeča tipka - podnapisi - finski. Bi prišlo zelo prav: za nas naglušne, starejše in druge. /.../ Program na RTV SLO se je sicer malo popravil. Več je dokumentarcev. Imate tudi sicer že dolgo podnapise posnetih oddaj prek teleteksta.«

Vodja Službe za dostopnost programov Mateja Vodeb

RTV Slovenija je konec leta 2024 uvedla samodejno podnaslavljanje na TV SLO 1 in TV SLO 2, načrtujemo pa še razširitev na TV SLO 3 in regionalne centre.

Vodja Oddelka za podnaslavljanje za gluhe in naglušne v MMC-ju Aida Ljubijankić

Pri nas je dostop možen le prek teleteksta (prvi program 771, drugi 772 in tretji 773), možen je ogled v živo s podnapisi tudi na spletni strani RTV 365 (<https://365.rtv slo.si/programi>) in spletnem arhivu RTV 365.

Na teletekst strani 770 so podane vse informacije, tudi seznam podnaslovljenih oddaj.

Oddaje, ki imajo vnaprej pripravljene in jezikovno urejene podnapise, so v sporedu označene z znakom [=], oddaje s samodejno ustvarjenimi podnapisi pa z znakom [s=].

Izjema pri podnaslavljanju so glasbene oddaje, kot so npr. koncerti, nedeljske maše, oglasi in regionalni centri, saj samodejno ustvarjanje podnapisov še ni tako zanesljivo in kakovostno, da bi razpoznaval tuji jezik in glasbo.

Trenutno je s samodejnimi in vnaprej pripravljenimi podnapisi opremljena večina oddaj, ki so predvajane na TV SLO 1 in TV SLO 2.

Odzivno poročilo Oddelka za podnaslavljanje za gluhe in naglušne v MMC-ju

Varuhinja je v [mesečnem poročilu za januar](#) (str. 32) pri odzivu zaradi napačnih podnapisov v oddaji Ljudje in Zemlja, 5. januarja, zapisala priporočilo službi za podnaslavljanje, da poskušajo sistemsko napako čim prej odpraviti.

ODZIVNO POROČILO vodje Oddelka za podnaslavljanje za gluhe in naglušne v MMC-ju Aide Ljubljankić na priporočilo varuhinje

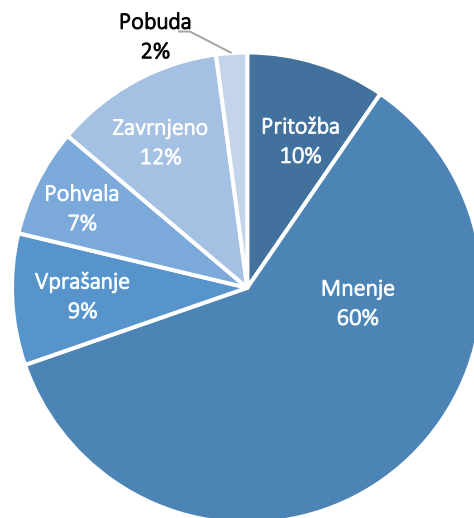
Sistemska napaka je bila v sredo, 26. februarja, odpravljena.

STATISTIKA

Naziv OE	FEBRUAR 2025	JANUAR 2025	FEBRUAR 2024	Mesečno povprečje 2024
PPE TELEVIZIJA SLOVENIJA				
SKUPAJ	73	78	97	78,42
Informativni program	28	35	59	40,83
Kulturno umetniški program	6	9	11	7,5
Razvedrilni program	15	8	5	7,67
Športni program	4	11	3	10,58
TV Koper	1	1	0	0,25
TV Maribor	1	1	0	0,17
Splošno	18	13	19	11,42
PPE RADIO SLOVENIJA				
SKUPAJ	12	6	12	9
Radio Prvi	4	4	5	5,58
Val 202	3	2	1	1,33
Ars	4	0	0	0,17
Radio Koper	1	0	6	0,83
Radio Maribor	0	0	0	0,17
Radio Si	0	0	0	0,08
Splošno	0	0	0	0,83
RTV - PROGRAMI ZA NARODNI SKUPNOSTI				
SKUPAJ	0	0	0	0,25
TV Capodistria	0	0	0	0,17
Radio Capodistria	0	0	0	0,08
TV studio Lendava	0	0	0	0
Pomurski madžarski radio (MMR)	0	0	0	0
PPE MMC				
SKUPAJ	52	46	36	34,67
Novinarske vsebine	27	25	10	10,33
Uporabniške vsebine	22	21	23	22,5
Storitve	3	0	3	1,83
RTV SLOVENIJA				
SKUPAJ	51	60	146	85,17
Jezikovna kultura	9	19	2	8,67
Oglaševanje	2	6	14	7,83
Dostopnost in prilagojeni programi	2	2	6	4,75
RTV-prispevek	3	5	0	2,75
Tehnične zadeve	4	7	9	6,25
RTV SLO - splošno	7	5	12	11,09
Svet RTV Slovenija	0	0	0	0
Varuhinja	2	1	2	1,83
Zavrnjena obravnava	22	15	101	42
VSI ODZIVI	188	190	291	207,5

Statistika po vrsti odziva

SKUPAJ	<u>188</u>
Pritožba	18
Mnenje	113
Vprašanje	17
Pohvala	14
Pobuda	4
Zavrjneno	22

SKUPAJ	<u>188</u>
Elektronska pošta	140
Spletni obrazec	23
Pismo	3
Telefon	22

